ЗВЯЗДА

25 лютага 1998 г. серада, № 42 (23393)

● выдаецца са жніўня 1917 г. ● БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА ● кошт 3000 рублёў

ТРАГЕДЫЯ

АХВЯРАЙ «СВЯТА» СТАЛА ДЗЯЎЧЫНКА

Трагедыяй закончылася вечарына, якую напярэдадні Дня абаронцаў Айчыны наладзіў слесар-сантэхнік у падвале аднаго з дамоў па вуліцы Брэсцкай у Мінску. Разам з ім адзначала, мабыць, свята і адна са знаёмых. Пілі, зразумела, не ліманад.

Як паведамілі карэспандэнту газеты ў Галоўным упраўленні ваенізаванай пажарнай службы, менавіта па віне гэтых людзей і ўзнік пажар. Жыхары дома прыблізна каля сямі гадзін вечара адчулі, што творыцца нешта незразумелае: як аказалася, дым ад пажару да гэтага часу дасягнуў яго дзевятага паверха. Дзякуючы намаганням пажарных, якія тэрмінова выехалі на месца здарэння, удалося эвакуяваць 42 чалавекі. Дарэчы, шасцёра з іх былі ўжо ў стане непрытомнасці. Аднак, на жаль, у гэтай гісторыі ёсць і ахвяра. Ёю стала дзяўчынка, якую выратаваць не ўдалося.

Ігар ГРЫШЫН.

АЛЕРГІЯ ДА... РЭКЛАМЫ

Кур'ёзны выпадак адбыўся ў Мінску, героямі якога сталі ніде не працуючы гаспадар кватэры і супрацоўнік адной з фірмаў. А пачалося ўсё з таго, што камерсант, з мэтай сацыялагічнага апытання і рэкламы наручных гадзіннікаў хадзіў па дамах.

У адной з кватэр, дзверы на званок у якую адчыніў гаспадар, фірмача і напаткала непрыемная нечаканасць: гаспадар сустрэў госця са зброяй. Пакуль збялелы супрацоўнік камерцыйнай арганізацыі спрабаваў уцяміць, што адбываецца, агрэсіўны гаспадар прыставіў да яго пісталет і запатрабаваў аддаць рэкламуемы тавар. Зразумела, фірмач адгукнуўся на «просьбу».

Менш пашанцавала мужу і жонцы з Жодзіна, у кватэру якіх увайшлі сапраўдныя рабаўнікі. Адзін з трох невядомых без ліхіх размоў адразу ж ударыў мужчыну па галаве, а другі выстраліў у яго з «макарава» з глушыцелем. Аднак ні мужчына, ні жанчына не разгубіліся — уступілі ў бойку са злачынцамі. ...І тыя вымушаны былі адступіць. Дарэчы, праз 45 хвілін двух затрымала міліцыя. Яны аказаліся раней судзімымі, да таго ж завіталі да нас у краіну здалёк, з Луганскай вобласці.

А напярэдадні ў сталіцы [illegible] школа № 31. Справа ў тым, што ў ГУУС Мінгарвыканкама патэлефанаваў невядомы мужчына, які паведаміў, што ў школе закладзена бомба. Як заўсёды, абышлося без страшнай катастрофы. Затое міліцыя ўдалося затрымаць «жартаўніка». Ім аказаўся рабочы аднаго з мінскіх прадпрыемстваў. У мінулым годзе гэта ўжо не першы «Бамбіст» быў «пад шафэ».

Ігар ГРЫШЫН.

КАБ ПЛАВАЦЬ ЯК СЫР У МАСЛЕ...

На нечаканае знікненне з прылаўкаў магазінаў рэспублікі цвёрдых сыроў спраўдзілі скардзіцца пакупнікі, якія ўжо прывыклі да іх разнастайнасці.

У Мінсельгасхарчы, куды карэспандэнт БЕЛТА звярнуўся за растлумачэннем, сітуацыю звязваюць не са скарачэннем вытворчасці гэтай прадукцыі, а з дрэннай каардынацыяй работы прадпрыемстваў малочнай галіны і гандлёвых арганізацый. У мінулым годзе ў рэспубліцы было выраблена звыш 35 тысяч тон. Гэта амаль на 25 працэнтаў больш, чым у 96-м.

Дзмітрый ФЕДАРАЎ, БЕЛТА.

ЛЁД СТАЎ НЕБЯСПЕЧНЫМ

Незвычайна цёплы канец зімы (здаецца, сёлета ёсць усе шанцы перавысіць тэмпературныя рэкорды стагоддзя) рэзка абвастрыў сітуацыю на вадаёмах Беларусі.

Наступная інфармацыя, якую паведамілі нам у Таварыстве выратавання на водах, залішне сведчыць аб гэтым: так, калі з лістапада (пачатку ўстанаўлення лядовага покрыва) да [illegible] на рэках і азёрах краіны загінула 15 чалавек, то толькі за апошні тыдзень — адразу 7.

Варта нагадаць, што, паводле агульнапрынятых нормаў, для аднаго чалавека лёд лічыцца трывалым пры яго таўшчыні 5—7, а для груп людзей — у 10—12 см. Аднак гэтыя паказчыкі трэба ўлічваць толькі пры мінусавой тэмпературы паветра.

Калі ж слупок тэрмометра перавышае адзнаку 0°С або калі надвор'е з'яўляецца [illegible]. Прычым у [illegible] тэмпература [illegible]. Таму і [illegible] трэба не забывацца [illegible] тэрыторыі Беларусі.

Сяргей ГРЫБ.

ФЕСТЫВАЛІ

МІНСК У 98-м ПАЧЫНАЕ З ДЖАЗА

Кажуць, што старшыня Мінскага гарвыканкама Уладзімір Ярмошын вельмі любіць джаз. Таму асабіста вельмі спрыяе, каб у сталіцы Беларусі штогод адбываўся джазавы фестываль, і сам наведвае гэтыя канцэрты.

Сёлета джазавы фестываль «Мінск-98» адбудзецца, таму што галоўнаму арганізатару — Дзяржаўнаму канцэртнаму аркестру Беларусі і яго кіраўніку Міхаілу Фінбергу дапамаглі гарадскія ўлады і Міністэрства культуры. Ды і зноў, як у мінулым годзе, галоўным прытулкам джаза стала зала клуба імя Дзяржынскага.

Дарэчы, што сёлета акрамя «Біг-бэнда» канцэртнага аркестра Беларусі, які адкрые фестываль, у ім удзельнічаюць і лепшыя беларускія джазісты, якія, дарэчы, працуюць тут бясплатна, дзеля самой музыкі.

А найбольш нечаканым на адкрыцці стала выступленне праслаўленага вакальнага ансамбля Беларусі — «Аніма-квартэта» з Навапалацка [illegible] Тата Майсурадзе, то гэтае імя ўжо знаёмае беларускай публіцы. А ўсё [illegible] Яўгеній Ляткі [illegible] на Беларусі, магчыма, з'явіцца сапраўдная джазавая співачка з моцным голасам.

Ларыса ЦІМОШЫК.

КАМУ — СВЯТА, А КАМУ І СЛЁЗЫ

22 лютага ў Гродне адбылося ўжо традыцыйнае «Свята зімы і адпачынку». Тысячы жыхароў абласнога цэнтра прыйшлі ў лясны масіў Пышкі, каб атрымаць зарад бадзёрасці і добрага настрою. Конкурсы, атракцыёны, выступленні самадзейных і прафесійных артыстаў, «маржы», салдацкая каша...

На жаль, каму — свята, а каму і слёзы. Не выключана, што менавіта масавым адпачынкам людзей у лясным масіве вырашылі скарыстаць і зладзеі. З інтэрвалам у чатыры гадзіны яны наведаліся ў дзве кватэры. Мяркуючы па характару почырку, арудавала адна і тая ж групоўка з трох невядомых, якія былі ў чорных масках. І не здарылася, што ў абодвух выпадках гаспадароў кватэр не было, дзверы адчыняліся дублікатамі ключоў.

Здабытак рабаўнікоў у кватэры па вуліцы Вольгі Салаўевай — толькі бутэлька «Шампанскага». Але ў другой ім павязло больш. У кватэры на праспекце 40 гадоў Перамогі зладзеі, пагражаючы 16-гадовай Каці, забралі 650 долараў, невялікую суму ў рублях [illegible]. Цяпер міліцыя шукае [illegible].

Барыс ПРАКОПЧЫК.

МАШЫНА- І ПРЫБОРАБУДАВАННЕ: У ЧАКАННІ ПЕРАМЕН?

Як стала вядома, да 1 сакавіка павінна з'явіцца спецыяльная дзяржаўная праграма па фінансаваму аздараўленню прадпрыемстваў машына- і прыборабудавання.

У тым, што тут сапраўды на сённяшні час не ўсё ў парадку, сумнявацца не выпадае. Нягледзячы на даволі істотны рост вытворчасці, галіна па-ранейшаму ліхаманіць. Узровень продажу прадукцыі па супастаўных цэнах (114 працэнтаў) у параўнанні з 1996 годам у машына- і прыборабудаванні можна назваць як нездавальняючы.

Дастаткова сказаць, што сёння знос асноўных фондаў тут дасягнуў крытычных 70 працэнтаў, а амаль кожнае чацвёртае прадпрыемства па сутнасці трэба лічыць банкрутам. Як вынік, толькі за мінулы год колькасць занятых у галіне работнікаў скарацілася больш чым на тысячу чалавек, а сярэдні заробак наогул у лепшым выпадку ўсяго толькі да [illegible] ... Памочнікам [illegible] былі толькі [illegible] не прымушаюць [illegible] чакаць [illegible].

Аднак ці не самае горшае ў гэтых варунках тое, што, як у пакуль, самі машына- і прыборабудаванне, здольныя былі б выйсці з у шмат у не рэальным становішчы і [illegible] прадпрыемствы асобных [illegible] дзяржаўнай падтрымкі, нерэальна.

Сяргей ГРЫБ.

ТОЛЬКІ ФАКТ

У ходзе апытання, якое праводзілася сярод амерыканцаў ва ўзросце ад 45 да 74 гадоў, вучоныя заўважылі, што людзі, якія ў меру ўжываюць віно, маюць [illegible].

На сённяшні дзень у свеце налічваецца 103 метрапалітэны [illegible] 5 тысяч км і [illegible] 5 станцый.

Амерыканскія медыкі пасля маштабнага даследавання ўстанавілі, што па меры старэння аб'ём галаўнога мозгу ў мужчын змяншаецца хутчэй, чым у жанчын.

КУРСЫ АБМЕНУ НАЯЎНЫХ ВАЛЮТ У КАМЕРЦЫЙНЫХ БАНКАХ І АФІЦЫЙНЫ КУРС, УСТАНОЎЛЕНЫ НАЦЫЯНАЛЬНЫМ БАНКАМ НА 24 ЛЮТАГА 1998 г. (па стану на 15.00)

Назва банка	USD		DM		RUR		Тэлефон для даведак
	Купля	Продаж	Купля	Продаж	Купля	Продаж	
Мінск (0-17)							
Белкомбанк	43500	44000	23700	24300	7150	7400	227-6798
Белсельхозбанк	43500	44000	23700	24200	7000	7200	226-8544
[illegible]	33540.00		18105.94		5370.00		Курс на 25.02.1998
[illegible]	0.0660		3.3764		10000 BLR 1.3541		

Да пачатку дня ўстаноўленыя курсы могуць мяняцца, курсы галаўнога ўпраўлення банка могуць адрознівацца ад устаноўленых у абменных пунктах. Інфармацыя атрымана ад галаўных упраўленняў аперацый адпаведных банкаў.

Агенцтва ГРАЎЦОВА.

міжбанкаўскі курс	44900	45100	24938	25056	7407	7442	

НА СІБІРСКАЙ ЗЯМЛІ ГАСЦІННА ПРЫМАЛІ ПРЭЗІДЭНТА БЕЛАРУСІ

Вечарам 23 лютага Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка прыбыў у Новасібірск. У аэрапорце кіраўніка беларускай дзяржавы сустракаў новасібірскі губернатар Віталь Муха, іншыя кіраўнікі вобласці.

24 лютага беларускі прэзідэнт зноў сустрэўся з кіраўніцтвам вобласці. Віталь Муха коратка абрысаваў сацыяльна-эканамічную сітуацыю ў рэгіёне і расказаў аб супрацоўніцтве з Беларуссю. Паводле слоў губернатара, у вобласці востра адчуваецца патрэбнасць у сельскагаспадарчай тэхніцы, трактарах, грузавых і кар'ерных аўтамабілях, што выпрацоўваюцца ў нашай краіне.

Беларускі прэзідэнт у сваю чаргу падкрэсліў, што тавараабарот паміж Новасібірскай вобласцю і нашай краінай, які складае цяпер 30—40 мільёнаў долараў, у перспектыве павінен дасягнуць 150 мільёнаў. Паводле слоў Аляксандра Лукашэнкі, далейшае развіццё гандлёва-эканамічнага супрацоўніцтва Беларусі з рэгіёнамі Расійскай Федэрацыі і ёсць асноўная мэта яго візіту на Далёкі Усход і ў Заходнюю Сібір. Разам з тым кіраўнік беларускай дзяржавы адзначыў, што гэты візіт мнагапланавы і накіраваны на развіццё беларуска-расійскага Саюза ў цэлым.

Пасля сустрэчы з кіраўніцтвам вобласці Аляксандр Лукашэнка адказаў на пытанні журналістаў. Ён, у прыватнасці, сказаў, што інтэграцыйныя працэсы ў рамках «саюза двух» ідуць наперад. Паводле слоў прэзідэнта, многія ўплывовыя людзі ў Маскве, Мінску, а таксама тыя, што знаходзяцца ў эміграцыі, спрабуюць процідзейнічаць гэтаму руху. «Але працэс пайшоў, і яго ўжо нельга спыніць», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

У Новасібірску кіраўнік беларускай дзяржавы ўсклаў кветкі і вянкі да манумента Славы, наведаў выстаўку навуковых распрацовак Сібірскага аддзялення Расійскай акадэміі навук і сустрэўся з вучонымі. Звыш тысячы навуковых супрацоўнікаў расійскіх акадэмій медыцынскіх і сельскагаспадарчых навук прыйшлі на сустрэчу з беларускім прэзідэнтам.

Вітаючы іх, Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што «сібірская акадэмія навук з'яўляецца цэнтрам вялікай сібірскай душы». Тут, паводле яго слоў, заўсёды фарміраваўся залаты фонд савецкага народа. Прэзідэнт падкрэсліў, што ў Беларусі шануюць і паважаюць нашага земляка Валянціна Капцюга, які на працягу доўгіх гадоў узначальваў гэту навуковую ўстанову. Кіраўнік беларускай дзяржавы расказаў таксама аб сацыяльна-эканамічнай сітуацыі ў нашай краіне, аб прыватызацыйных працэсах і постчарнобыльскіх праблемах. Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што развіццё Саюза Беларусі і Расіі ў многім залежыць ад стану навукі ў дзвюх дзяржавах. «Менавіта навука дапаможа ажыццявіць нашым дзяржавам сацыяльна-эканамічны прарыў, які магчымы ў бліжэйшай будучыні», — сказаў прэзідэнт.

У гэты ж дзень кіраўнік беларускай дзяржавы адбыў у Мінск.

Андрэй АЛЕКСАНДРОВІЧ, БЕЛТА.

«САЮЗ ЯК ПАВЕТРА ПАТРЭБНЫ НАШЫМ КРАІНАМ»

— Я ўдзячны лёсу за такую магчымасць пабываць на далёкаўсходніх рубяжах брацкай Расіі і шчыра рад у гэты ўрачысты і святочны дзень сустрэцца з вамі, — сказаў кіраўнік беларускай дзяржавы Аляксандр Лукашэнка, выступаючы 23 лютага ў Марской акадэміі ва Уладзівастоку, дзе ён знаходзіўся з кароткатэрміновым рабочым візітам.

Паводле слоў прэзідэнта, Дзень абаронцаў Айчыны — святое для народаў Беларусі і Расіі свята. Айчына ў нас агульная. Народы Расіі і Беларусі разам стваралі яе і разам абаранялі. І як бы каму ні хацелася пазбавіць нашы народы агульнага гістарычнага мінулага — гэта немагчыма. Немагчыма закрэсліць і славу Савецкай Арміі і Ваенна-Марскога Флоту, калі народы Савецкага Саюза плячо ў плячо змагаліся з ворагамі і перамагалі. Гэта памяць свяшчэнная. Мы ніколі не забудзем слаўныя воінскія і флоцкія традыцыі нашых дзядоў і бацькоў. Яны аб'ядноўваюць людзей, робяць усіх нас дужэйшымі. У свядомасці народа Беларусі заўсёды жыла і будзе жыць нязгасная сіла павагі да воіна-абаронцы.

Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што Беларусь не марская дзяржава, але не адно пакаленне беларусаў звязала свой лёс з акіянскімі прасторамі і службай у ваенным флоце. Залатымі літарамі ў гісторыю расійскага і савецкага флоту ўпісаны імёны ўраджэнцаў беларускай зямлі. Сярод іх капітан Казарскі — камандзір легендарнага брыга «Меркурый», віцэ-адмірал Дрозд, даследчык Арктыкі акадэмік Шміт і многія іншыя. Доблесныя віцябляне і палачане заваявалі славу на бастыёнах Севастопаля ў 1854-1855 гадах, а маракі Пінскай флатыліі ўнеслі свой дастойны ўклад у абарону і вызваленне Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў, у правядзенне Берлінскай аперацыі. Ужо ў пасляваенны перыяд звыш 300 тысяч грамадзян нашай рэспублікі прайшлі школу мужнасці і воінскага майстэрства на флатах і флатыліях, у часцях марской пяхоты, у гарнізонах берагавой аховы.

Больш за 100 беларускіх прамысловых прадпрыемстваў працавала над камплектацыяй і аснашчэннем баявых караблёў. У сувязі з гэтым прэзідэнт згадаў, што звыш 2 тысяч маракоў-беларусаў прадстаўлены да ўзнагароджання медалём «300 гадоў Расійскаму флоту».

Сёння ў рэспубліцы працягваюць працаваць і актыўна ўдзельнічаюць у грамадскім жыцці многія ветэраны-ціхаакіянцы. Сярод іх — контр-адмірал Зігмунд Іванавіч Жабко, капітан I рангу Яўген Аляксеевіч Дзенісенка, капітан I рангу Рыгор Асанавіч Янгалычаў, капітан II рангу Яўген Іванавіч Лукашчук і шмат іх баявых пабрацімаў.

Паводле слоў прэзідэнта, яшчэ зусім нядаўна ў Беларусі сярод моладзі было ганарова і прэстыжна праходзіць службу на ЦАФе, у экіпажы баявога карабля, які насіў імя сталіцы Беларусі. «Хацелася б верыць, — падкрэсліў ён, — што на Ціхаакіянскім флоце зноў стане ў баявы строй карабель з гордым іменем горада-героя Мінска».

Кіраўнік нашай дзяржавы падкрэсліў, што яго ўпэўненасць у будучыні Ціхаакіянскага флоту грунтуецца перш за ўсё на тым, што многія аналітыкі і спецыялісты прадказваюць вялікую будучыню Азіяцка-Ціхаакіянскаму рэгіёну. Паводле прагнозаў Міжнароднага банка рэканструкцыі і развіцця, праз 25 гадоў у дзесятку буйнейшых эканамічных дзяржаў свету будуць уваходзіць шэсць краін Азіі і толькі тры краіны Захаду. У сувязі з гэтым дзяржаўныя інтарэсы Расіі, у першую чаргу эканамічныя, павінны падмацоўвацца неабходнай ваеннай магутнасцю. Такая жорсткая логіка сучаснага быцця — інтарэсы краіны павінны быць надзейна абаронены. Прэзідэнт падкрэсліў, што Беларусь як саюзная дзяржава будзе ўсяляк падтрымліваць Расію тут, у Азіяцка-Ціхаакіянскім рэгіёне. Разам з тым ён сказаў, што і Рэспубліка Беларусь разглядае гэты рэгіён як вельмі перспектыўны для развіцця шырокага спектра эканамічных і палітычных сувязяў.

Паводле яго слоў, Беларусь прываблівае і набыты ў гэтых краінах (Карэі, Японіі, Кітаі) вопыт уздыму эканомікі, сацыяльна-эканамічных рэформаў і пераўтварэнняў. Ёсць і іншы аспект праблемы. Сітуацыя ў Паўднёва-Усходняй Азіі (фінансава-эканамічны крызіс, які нядаўна выбухнуў) прымушае атрымаць урокі, каб самім не стаць ахвярамі маніпуляцый міжнароднага капіталу. Многія крычаць аб тым, што галоўнае выратаванне Расіі, ды і ўсяго СНД, — у замежных інвестыцыях. На думку беларускага прэзідэнта, ёсць больш апраўданы, выверany гістарычны шлях — не спадзявацца на замежныя інвестыцыі, а самім, сумеснымі намаганнямі нашых народаў узнімаць эканоміку.

(Заканчэнне на 3-й стар.)

СТАН СПРАЎ У ЭКАНОМІЦЫ САЮЗА БЕЛАРУСІ І РАСІІ ЗАЛЕЖЫЦЬ АД ЯКАСЦІ ЎЗРОЎНЮ НАВУКІ

(З выступлення Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь Аляксандра ЛУКАШЭНКІ на сустрэчы з вучонымі Сібірскага аддзялення Акадэміі навук Расійскай Федэрацыі ў Новасібірску 24 лютага)

— Так склаліся абставіны, што я, адпраўляючыся на гэту сустрэчу з вамі, як бы прыняў эстафету ад вашага вядомага калегі акадэміка Гурыя Іванавіча Марчука, які нядаўна пабываў у нас у Мінску і ўдзельнічаў у святкаванні нашага дзяржаўнага свята Дня беларускай навукі, выступіўшы ў Нацыянальнай акадэміі з грунтоўным і цікавым дакладам. Я бачу ў гэтым адзнаку часу. Мы, беларускія і расійскія палітыкі і вучоныя, адраджаем наша супрацоўніцтва, інтэграцыйныя сувязі, чалавечае брацтва, — заявіў Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка на сустрэчы з вучонымі Сібірскага аддзялення Акадэміі навук Расійскай Федэрацыі.

Прэзідэнт адзначыў, што для яго з'яўляецца вялікім гонарам знаходзіцца сярод людзей, якія прынеслі славу савецкай навуцы. У Сібірскім аддзяленні Акадэміі навук СССР многія гады фарміраваўся інтэлектуальны патэнцыял магутнай дзяржавы, залаты фонд вялікага народа. Беларусы, паводле яго слоў, назаўсёды захаваюць памяць аб выдатным савецкім вучоным, замежным члене Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі Валянціне Афанасьевічу Капцюгу, які многія гады ўзначальваў гэты выдатны навуковы калектыў.

— Валянціна Афанасьевіча Капцюга я ўспамінаю з асаблівай цеплынёй яшчэ і таму, што ў гады нацыяналістычнага разгулу, які, як аб гэтым ні горка гаварыць, пачынаўся ў нашай рэспубліцы з Віскулёў, ён выступіў у беларускіх газетах супраць нацыяналістычнага вар'яцтва, за паважлівыя адносіны да рускай культуры, рускай мовы, вялікага рускага народа, — сказаў кіраўнік дзяржавы.

Прэзідэнт канстатаваў, што на базе лабараторыі вымяральнай і вылічальнай тэхнікі гэтага аддзялення, якую ўзначальваў член-карэспандэнт Акадэміі навук СССР Валянцін Мікалаевіч Аўдзееў, быў створаны адзін з буйнейшых інстытутаў беларускай Нацыянальнай акадэміі — Інстытут электронікі. І сёння яго маладыя выхаванцы актыўна працягваюць навукова-даследчую работу па касмічных і абаронных праблемах. З Інстытута тэарэтычнай і прыкладной механікі Сібірскага аддзялення Акадэміі навук СССР у Беларусь пераехаў Рэм Іванавіч Салаухін, які ўзначаліў навуковы комплекс Інстытута цепла- і масаабмену. У сувязі з гэтым ён падзякаваў сібіракам за дапамогу беларускай навуцы.

Паводле слоў прэзідэнта рэспублікі, поўнасцю відавочна, што не захаваць навуковую прастору, не зберагчы навуковую інфраструктуру, страціць навуковыя кадры — значыць загубіць будучыню краіны, загубіць інтэлектуальны патэнцыял нацыі, адысці на задворкі сусветнай гісторыі. Таму адразу пасля прэзідэнцкіх выбараў 1994 года ён і пайшоў на самыя шырокія кантакты з людзьмі навукі і культуры, на прафесійную і патрабавальную параду з імі.

Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што ў агульнасаюзным падзеле працы Беларусі адводзілася роля гіганцкага зборачнага цэха. Але дзякуючы белавежскім разбуральнікам адразу ўсё рухнула: фінансаванне з саюзнага бюджэту, дзяржаўны заказ, пастаўка сыравіны і камплектуючых, рынкі збыту ў Расіі і іншых рэспубліках. Але ў рэспубліцы спынілі гэтыя дэструктыўныя працэсы. Беларусь крок за крокам выходзіць з бездані эканамічных і палітычных узрушэнняў і ўжо другі год ідзе па шляху ўстойлівага эканамічнага ўздыму.

У прыватнасці, ён адзначыў, што ў 1997 годзе рост валавога ўнутранага прадукту ў параўнанні з 1996-м склаў 10 працэнтаў. Аб'ём прамысловай вытворчасці ўзрос на 17,6 працэнта. Нягледзячы на цяжкія пагодныя ўмовы, у мінулым годзе сабрана больш як 6,4 мільёна тон збожжа, што на 620 тысяч тон больш, чым у 1996 годзе. Жывёлагадоўля прыбавіла амаль 6 працэнтаў. Вытворчасць мяса ўзрасла на 13 працэнтаў, малака — на 6. Высокімі тэмпамі расце жыллёвае будаўніцтва, павялічыліся рэальныя даходы насельніцтва.

Стабілізацыя ў рэальным сектары эканомікі, паводле слоў беларускага прэзідэнта, стварыла перадумовы і для развіцця сацыяльнай сферы. Пры гэтым нельга забываць, што на ліквідацыю наступстваў чарнобыльскай аварыі расходуецца амаль чвэрць беларускага бюджэту.

Тым не менш, адзначыў прэзідэнт, з кожнага дадаткова выробленага працэнта валавога ўнутранага прадукту мы львіную долю аддаём двум прыярытэтам: на сацыяльныя патрэбы працоўных і на развіццё навукі, культуры і адукацыі. У рэспубліцы не закрыты ні адзін акадэмічны інстытут. Больш таго, за апошнія гады ў саставе Нацыянальнай акадэміі навук створаны інстытуты праблем энергетыкі, радыяцыйных фізіка-хімічных праблем, радыеэкалагічных праблем, малекулярнай і атамнай фізікі, тэхналогіі металу (у Магілёве), Хіміка-тэхналагічны цэнтр, Інстытут лесу ў Гомелі.

(Заканчэнне на 3-й стар.)

ПАРЛАМЕНТАРЫІ ДЗЯРЖАЎ САДРУЖНАСЦІ І «САЮЗА ЧАТЫРОХ» ЗНОЎ ЗБІРАЮЦЦА Ў САНКТ-ПЕЦЯРБУРГУ

Пасяджэнні Савета Міжпарламенцкай асамблеі дзяржаў — удзельніц СНД, Міжпарламенцкага камітэта Беларусі, Казахстана, Кыргызстана і Расіі, а таксама бюро Міжпарламенцкага камітэта «саюза чатырох» пройдуць 27-28 лютага ў Санкт-Пецярбургу. Беларускую дэлегацыю на сустрэчах у паўночнай сталіцы Расіі ўзначаляць кіраўнікі парламента Анатоль Малафееў і Павел Шыпук.

БЕЛТА.

Зімовая ідылія

Фота Яўгена ПЯСЕЦКАГА.

ЧАС ДЫКТУЕ НОВЫЯ ПАДЫХОДЫ ДА ВЫРАШЭННЯ ЧАРНОБЫЛЬСКІХ ПРАБЛЕМ

Упершыню за некалькі апошніх гадоў летась былі цалкам прафінансаваны і выкананы ўсе мерапрыемствы, прадугледжаныя планам па мінімізацыі і пераадоленню наступстваў чарнобыльскай катастрофы. Аб гэтым заявіў міністр па надзвычайных сітуацыях Іван Кенік, выступаючы на пасяджэнні Прэзідыума Савета Міністраў, якое адбылося 24 лютага пад старшынствам прэм'ер-міністра Сяргея Лінга.

У сваім дакладзе Іван Кенік прывёў нямала лічбаў, што характарызуюць аб'ёмы выкананых у 1997 годзе работ.

Асаблівая ўвага летась удзялялася правядзенню ахоўных мерапрыемстваў у аграпрамысловым комплексе. Аднак, як адзначыў Іван Кенік, нягледзячы на прымаемыя меры, у пяцістах населеных пунктах на асабістых падвор'ях атрымліваюць малако, утрыманне радыенуклідаў у якім перавышае гранічна дапушчальныя ўзроўні. У некаторых раёнах вырабляюцца «брудныя» кармы для жывёлы. Адным з выйсцяў у гэтай сітуацыі, на думку ўдзельнікаў пасяджэння, можа стаць прадастаўленне пэўных падатковых ільгот тым гаспадаркам і прыватным вытворцам, якія на забруджаных тэрыторыях навучыліся атрымліваць чыстую прадукцыю.

Трэба ўнесці змяненні і ў стратэгію развіцця міжнароднага супрацоўніцтва ў галіне ліквідацыі наступстваў ядзернай катастрофы, падкрэсліў міністр замежных спраў Іван Антановіч, які выступіў на канферэнцыі. Ён канстатаваў, што ў свеце назіраецца «стомленасць ад чарнобыльскай праблематыкі», а таксама адзначыў, што «нельга на працягу дзесяцігоддзяў прасіць грошы на мінімізацыю і пераадоленне наступстваў Чарнобыля».

З улікам усіх выказаных заўваг удзельнікі пасяджэння адобрылі асноўныя паказчыкі і заданні па мінімізацыі і пераадоленню наступстваў чарнобыльскай катастрофы на гэты год.

Іншы лёс напаткаў праект пастановы «Аб мерах па першачарговаму і паскоранаму развіццю шэрага раёнаў рэспублікі, якія знаходзяцца ў горшых прыродна-кліматычных, экалагічных і эканамічных умовах». Гэты дакумент распрацаваны ў адпаведнасці з даручэннем прэзідэнта краіны, каб «падняць з каленяў» 12 раёнаў: Ганцавіцкі, Гарадоцкі, Лёзненскі, Сенненскі, Брагінскі, Лельчыцкі, Петрыкаўскі, Іўеўскі, Бярэзінскі, Краснапольскі, Слаўгарадскі і Чэрыкаўскі. Праектам прадугледжвалася выдзяленне гэтым раёнам з розных крыніц фінансавання на працягу пяці гадоў 12,5 трыльёна рублёў, што, на думку распрацоўшчыкаў дакумента, дало б магчымасць павялічыць на іх тэрыторыях вытворчасць збожжа і мяса ў 1,5 раза, малака — у 1,7 і бульбы — у 2,3. Адначасова рост вытворчасці звязваецца і з развіццём сацыяльна-культурнай сферы ў гэтых раёнах.

Аднак, на думку прэм'ер-міністра, аўтары праекта пастановы недастаткова падлічылі аб'ёмы неабходных сродкаў і не абгрунтавалі свае прагнозы па далейшаму развіццю кожнай адміністрацыйнай адзінкі. Сяргей Лінг прапанаваў на працягу бліжэйшых трох тыдняў дапрацаваць праект пастановы, а потым прыняць канчатковае рашэнне.

Эдуард ПІВАВАР, БЕЛТА.

Хтосьці прыляцеў, а хтосьці «праляцеў»

Учора ў 2 гадзіны ночы беларуская алімпійская зборная прызямлілася на родную зямлю. Гэтыя першыя хвіліны карэспандэнты «Звязды» правялі разам з нашымі алімпійцамі...

Аляксей АЙДАРАЎ:

«ПАБЕГАЎ. ПАСТРАЛЯЎ. БРОНЗАВЫ ПРЫЗЁР АЛІМПІЯДЫ!»

Імя біятланіста Аляксея Айдарава прадстаўляць не трэба. Хто ведае, той ведае — хто не ведае, той даведаецца. Бронзавы прызёр зімовай Алімпіяды ў Нагана — Аляксей Айдараў!

— У якім узросце пачалі займацца біятлонам?

— У дзесяць гадоў.

— І больш нічым не займаліся?

— Не, толькі біятлонам. Я, можна сказаць, ужо з маленства страляў па вераб'ях з вінтоўкі. Гарадок маленькі быў — уральскі Арцёмаўскі — таму ўсе ведалі, што Лёша Айдараў добра «пуляе». Запісалі ў секцыю. Пабегаў. Пастраляў. І — паехаў.

— Свярдлоўская «кузня» біятлона не цiснула?

— Ты разумееш, я ў сваім горадзе ніколі нават прызавых месцаў не займаў — была вельмі моцная канкурэнцыя. Сёння я прыязджаю дадому (праўда, мае аднагодкі ўжо ходзяць з цыгарэтамі ў зубах): «Ты памятаеш, Лёха, як мы цябе «рвалі»! Ты ж нас не забывай. Калі на Алімпіядзе выйграеш медаль, усе тут будуць суткі гуляць».

— Наколькі я ведаю, Японія табе не вельмі...

— ...Цяжкія людзі. Напрыклад, пасля гонкі японцы паднялі мяне літаральна праз некалькі гадзін: маўляў, ізноў на гонку трэба. І так некалькі разоў. Я, вядома, разумею японцаў і іх педантычнасць, аднак...

— Бронзавым медалём задаволены?

— У нейкім сэнсе так. Але калі чалавек можа быць задаволены, не дасягнуўшы вяршыні?

— Вяршыні табе, Аляксей!

Першай на роднай зямлі Аляксей АЙДАРАЎ абняў жонку.

Юрый БАРОДЗІЧ, начальнік службы аховы прэзідэнта Беларусі, прэзідэнт Федэрацыі хакея Беларусі:

«У НАС УСЁ «ХАК'ЭЙ»!»

— Ну як я яшчэ магу расцаніць выступленне беларускіх хакеістаў у Нагана? Цудоўна! І не таму, што я чалавек, блізкі да прэзідэнта, а проста як звычайны аматар хакея. Дарэчы, усе сустрэчы з удзелам беларусаў я запісаў на відэакасету.

— Аб правале вы не думалі?

— Я веры ў у гэты калектыў. Сам кідаў нашаму варатару Мезіну (праўда, не прабіў), аднак у нас час яшчэ ёсць.

— Ці праўда, што кожны хакеіст зборнай Беларусі атрымае па 15 тысяч долараў?

— Я не хачу канкрэтызаваць суму, аднак скажу, што ўсе праблемы нашых хакеістаў (літаральна ўсе) будуць вырашаны. Сёння дзяржава мае права заплаціць грошы за тое, што яе славяць. Скажам так: «У нас пакуль усё «хак'эй»!»

Анатоль БЯЛЯЕЎ, галоўны трэнер юнацкай хакейнай зборнай Беларусі:

— Я хоць і не ездзіў у Нагана, аднак скажу, што ў матчы паміж чэхамі і расіянамі было раўнапраўе — камусьці ды павінна было пашэнціць. І пры практычна роўнай гульні ў чэхаў, пагодзімся, шанцаў на перамогу было больш.

— А як наконт «дуэлі» паміж чэшскім варатаром Дамінікам Гашакам і расійскім супернападаючым Паўлам Бурэ?

— Я не ставіў бы ў «галаву» чэшскай каманды Гашака. Той жа Ярамір Ягр выглядаў таксама амаль на «паўкаманды».

— Дарэчы, вы не заўважылі, што беларусы ў чвэрцьфінале згулялі не напоўную моц супраць расіян...

— Ніхто ж не адмаўляе, што гэта была самая дрэнная гульня нашай зборнай на чэмпіянаце. Аднак абвінавачваць хлопцаў у нейкай «здачы» — не, гэта ўжо занадта!

Уладзімір ГРЫГАРАЎ, намеснік міністра спорту і турызму Беларусі:

— Агульныя вынікі мы прааналізуем на алімпійскім сходзе, аднак тое, што ёсць, тое ёсць. Некаторыя спартсмены выступілі, шчыра скажам, няўдала. Аляксандр Лукашэнка заявіў, што па прыездзе дадому трэнеры, чые вучні дрэнна выступілі на Алімпіядзе, будуць звольнены. На жаль, я не быў на Алімпіядзе, аднак дакладна ведаю, што не ўсё нам удалося і што на самай справе «адбудзецца раздача сланоў».

— Каго менавіта вы можаце назваць з трэнераў?

— Пакуль я не буду загадваць, аднак праз тыдзень-два вам будзе ўсё вядома.

Валерый АСТРОЎСКІ, начальнік аддзела мытнай службы аэрапорта «Мінск-2»:

— Сёння цяжэй працаваць?

— Вядома, сёння цяжэй працаваць, бо едуць алімпійцы.

— Гэта вам прыемна?

— Сустракаць — прыемна. А вось справы свае выконваць — неабходна.

— Самі будзеце браць у каго-небудзь аўтограф?

— У Айдарава вазьму. Аднак мытня ёсць мытня.

Распытваў Алесь СІВЫ.

ПЫТАЛЬНІК

Ільгота на жонку не распаўсюджваецца...

Мне 68 гадоў, я інвалід першай групы. Жыву з жонкай, пенсіянеркай па ўзросту. Згодна з законам аб інвалідах, мне належыць 50-працэнтная скідка на аплаце за камунальныя паслугі, электраэнергію, газ, тэлефон. Раней так і было. Прыкладна з сярэдзіны мінулага года за газ я плачу 50 працэнтаў толькі за сябе, а другую палавіну даводзіцца плаціць цалкам. Калі я звярнуўся ў Свіслацкі цэх газгасу, мне адказалі, што ў іх ёсць інструкцыя «Белтрансгаза», дзе гаворыцца, што ільгота робіцца толькі інваліду. Прашу вас у «Пытальніку» адказаць, ці правільна я плачу за газ.

Іван САЎКО, г. п. Свіслач.

Заява І. І. Саўко была разгледжана ў аддзеле сацыяльнай абароны Свіслацкага райвыканкама.

У адказе за подпісам яго загадчыка А. Струнеўскага гаворыцца, што плата за карыстанне газам з чытача ўтрымліваецца правільна.

Згодна з «Інструкцыяй аб парадку разліку са спажыўцамі за скарыстаны прыродны газ і звадкаваны газ ад разервуарных установак», якая распаўсюджана на падставе Закона Рэспублікі Беларусь «Аб сацыяльнай абароне інвалідаў у Рэспубліцы Беларусь» і Закона Рэспублікі Беларусь «Аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у Закон Рэспублікі Беларусь «Аб сацыяльнай абароне інвалідаў у Рэспубліцы Беларусь», ільгота за карыстанне газам прадастаўляецца толькі самому інваліду. Да прыняцця Указа Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь № 349 ад 1.09.95 г. «Аб упарадкаванні некаторых ільгот для асобных катэгорый грамадзян» гэтая льгота распаўсюджвалася і на жонку І. І. Саўко, паколькі яна з'яўляецца пенсіянеркай. У цяперашні час гэтая льгота не дзейнічае.

За крэдыт прыйдзецца плаціць у тэрмін

Пішам вам мы, бацькі траіх дзяцей. Мы атрымалі льготны крэдыт згодна з указам прэзідэнта № 555 на пабудову індывідуальнага дома ў вёсцы. З 1 студзеня 1998 года нам трэба пачынаць плаціць за крэдыт і працэнты, хаця дом мы яшчэ не пабудавалі. Ці можа наша сям'я атрымаць аднаразовую бязвыплатную субсідыю на заканчэнне будаўніцтва дома? У чарзе на паляпшэнне жыллёвых умоў мы стаім з 1993 года. Ці дойдзе да нас чарга на атрыманне субсідыі? І яшчэ, ці выдадуць нам субсідыю ці не на пагашэнне часткі крэдыту, калі мы дабудуем свой дом?

Таццяна ЛЯХ, в. Раклевічы, Дзятлаўскі раён.

Згодна з прэзідэнцкім указам № 555, пагашэнне крэдыту і выплата 5 працэнтаў гадавых за карыстанне ім пачынаецца праз год пасля пачатку крэдытавання, а не пасля таго, як дом будзе дабудаваны.

На другое ваша пытанне, Таццяна, мы атрымалі адказ ад намесніка старшыні Дзятлаўскага райвыканкама Уладзіміра Ламакі. Па яго словах, субсідыі выдаюцца тым, хто стаіць на ўліку маючых патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў да 1986 года. Так, напрыклад, у мінулым годзе субсідыі былі выдзелены 22 сем'ям у агульным аб'ёме 2,5 млрд. рублёў. Чарга сям'і Т. Лях прыйдзе яшчэ не хутка. У выпадку, калі дом вы ўжо дабудуеце, субсідыя вам таксама не выдаецца.

Па закону субсідыі могуць атрымаць людзі, якія сталі на ўліку як маючыя патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў. У выпадку заканчэння будоўлі дома сям'я здымаецца з гэтага ўліку і, значыць, ужо больш не прэтэндуе на атрыманне субсідыі.

«ПРЫЁМНАЯ ГАДЗІНА» МІНІСТЭРСТВА ЖЫЛЛЁВА-КАМУНАЛЬНАЙ ГАСПАДАРКІ

(Заканчэнне. Пачатак у №№ за 19, 20, 21, 24 лютага.)

— У сувязі з чым прыняты Закон РБ «Аб сумесным домаўладанні» і на што ён накіраваны?

СЯМЕНАЎ К.С., г. Салігорск.

— Уступіўшы ў сілу Закон Рэспублікі Беларусь «Аб сумесным домаўладанні» ў першую чаргу накіраваны на ўрэгуляванне праваадносін уласнікаў жылых памяшканняў у жылых і шматфункцыянальных дамах.

Што гэта значыць? Пры з'яўленні ў доме двух і больш уласнікаў у ім узнікае сумеснае домаўладанне. Уласнікі жылых, а таксама нежылых памяшканняў маюць права ўласнасці на гэтыя памяшканні і валодаюць правам уласнасці на элементы дома, што знаходзяцца ў агульнадолевай уласнасці, г. зн. такую маёмасць, якая абслугоўвае больш чым аднаго ўласніка і з'яўляецца неадзельнай.

Да гэтай маёмасці належаць міжкватэрныя лесвічныя клеткі, лесвіцы, ліфты, ліфтавыя і іншыя шахты, калідоры, дахі, тэхнічныя паверхі і падвалы, у якіх ёсць інжынерныя камунікацыі, агульнадомавыя інжынерныя сістэмы, агульныя ненясучыя канструкцыі, механічнае, электрычнае, сантэхнічнае і іншае абсталяванне, што знаходзіцца за межамі ці ўнутры жылых і (ці) нежылых памяшканняў, элементы інжынернай інфраструктуры, дзіцячыя і добраўпарадкаванні, а таксама асобна стаячыя аб'екты, якія служаць мэтаваму выкарыстанню будынка, і права землекарыстання.

Доля кожнага ўласніка ў праве агульнай уласнасці на агульнадомавую маёмасць прапарцыянальна долі плошчы памяшкання, якое яму належыць, у агульнай плошчы ўсіх уласнікаў нерухомай маёмасці сумеснага домаўладання.

— Наш дом чакае зносу?

Ліпневіч Л.В., г. Мінск

— У адпаведнасці з рашэннем Мінгарвыканкама ад 27.03.97 г. № 268 дамы, якія належаць грамадзянам на праве асабістай уласнасці, размешчаныя па вуліцы Купцы, падлягаюць зносу. Тэрміны канчаткова не вызначаны. Жыллё пад знос вызначае Мінскі гарвыканкам.

Падрыхтаваў **Міхаіл ЛІТВІНАЎ.**

P.S. Некаторыя пытанні нашых чытачоў, якія паступілі на «прамую лінію», патрабуюць больш дэталёвай праверкі. Аднак гэта не азначае, што яны засталіся без увагі — па ўсіх іх спецыялістамі Міністэрства жыллёва-камунальнай гаспадаркі будуць дадзены адказы, якія мы апублікуем на старонках «Звязды». У выпадку ўзнікнення праблемы, звязанай з утрыманнем уласнай кватэры, якую тэрмінова не ўдалося вырашыць на мясцовым узроўні, звяртайцеся ў Мінжылкамунгас (тэлефон дыспетчарскай, што працуе штодзённа і кругласутачна — (8-017) 220-28-42) ці дасылайце свае лісты на адрас рэдакцыі.

СПАЖЫВЕЦ

Смяротныя абдымкі меркурыя

У Віцебску ў адну з гарадскіх школ дзеткі прынеслі і разлілі пры дапамозе шпрыцаў звыш за 2 кг ртуці! Затым яшчэ некалькі кілаграмаў небяспечнай вадкасці было знойдзена ў гэтым горадзе ў гумавай грушы на пляцоўцы для смецця. Застаецца толькі меркаваць, што магло б здарыцца, калі б не знайшлі дзеці...

Меркурый, як прыгожа ў старажытныя часы называлі ртуць алхімікі, трывала ўвайшоў у наша жыццё. Ён уваходзіць сёння ў састаў лекавых сродкаў, выкарыстоўваецца для ачысткі раслін у сельскай гаспадарцы, у электратэхнічнай, абароннай прамысловасці і стаматалогіі, шырока распаўсюджаны ў быце.

Амаль усе мы карыстаемся лямпамі дзеннага святла, звычайнымі тэрмометрамі ці музычным званком, якія ўтрымліваюць ртуць, і, напэўна, не надаём ніякага значэння той небяспецы, якую яны тояць у сабе. Між тым, пры страце бытавымі прыборамі герметычнасці ртуць — адзіны метал, які пры пакаёвай тэмпературы знаходзіцца ў вадкім стане, — расцякаецца па ўсім памяшканні. Пластычныя рухомыя шарыкі, якія так падабаюцца нашым дзецям, трапляюць у шчыліны падлогі, пад плінтусы і лінолеум і, як міны запаволенага дзеяння, пачынаюць атручваць навакольнае асяроддзе. Трэба заўважыць, што для арганізма чалавека небяспечная, у першую чаргу, не сама ртуць, а яе пары. Менавіта гэтым фактам тлумачыцца выкарыстанне меркурыя ў сучаснай медыцыне, але пад увагай медыкаў не застаўся яго [illegible]

[illegible] У Салігорску некалькі гадоў таму быў падобны на сёлетні выпадак [illegible]

У прынцыпе ахвярай ртутнай інтаксікацыі можа стаць кожны, можа назаўсёды і не па сваёй віне. Таму ведаць сімптомы атручэння парамі ртуці нікому не шкодзіць. Гэта дрыжанне канечнасцей, запаленне дзёсен, раздражняльнасць, павышаная ўзбуджальнасць, страта памяці і бяссонніца.

Калі ж вы падазраяце наяўнасць у вашым памяшканні небяспечнай ртутнай пары, то вам трэба звярнуцца па дапамогу да спецыялістаў у раённыя ці абласныя цэнтры гігіены і эпідэміялогіі. Дарэчы, яны падказалі нам адну малавядомую хітрасць [illegible]

Надзея НІКАЛАЕВА.

Ад аўтара. У матэрыяле выкарыстана інфармацыя спецыялістаў Мінскага гарадскога і абласнога цэнтраў гігіены і эпідэміялогіі.

КАМАНДЗІРОЎКА ПА ПІСЬМУ

БЯДА

Ёсць рэчы, у якія цяжка паверыць, бо яны супярэчаць здароваму сэнсу, разбураюць асновы маралі.

У лісце, які атрымала рэдакцыя, аўтар з Нясвіжскага раёна расказваў пра сваю бяду і прасіў дапамогі. Прыведзеныя ў пісьме факты выклікалі абурэнне, але думалася, што яны перабольшаныя і аўтар згусціў фарбы.

Уладзімір і Марыя Акулікі выгадавалі шасцёра дзяцей — чатырох дачок і двух сыноў. Цяжка тады было ў калгасе. З раёна нават прапаноўвалі ўзяць дваіх дзяцей у інтэрнат. Але бацькі не аддалі, бо як гэта сваё роднае дзіця адпусціць са сваёй хаты да чужых людзей? Там могуць і пакрыўдзіць, а дома хоць і няшчымніца, але пры бацьках лягчэй і весялей. Выгадавалі. Дачок выдалі замуж, а сыны ажаніліся, і дзеці пакінулі бацькаву хату. Цяпер у Акулікаў семнаццаць унукаў. Толькі б радавацца напрыканцы жыцця.

«Але жыць на старасці год стала вельмі цяжка... я ўвесь пабіты, пакрыўджаны рознымі матамі і ўкорамі, тры разы быў прыгавораны да смерці, але Бог памагае жыць. Хоць цяжка гэта. У мяне ёсць сынок Акулік Юра Уладзіміравіч, — гэта ён мяне мучыць многа год...» — піша Уладзімір Уладзіміравіч.

Здавалася б, банальная гісторыя. Бацькі крыўдзяцца на дзяцей, ці наадварот. Дзеці здаюць старых у дамы састарэлых, ды ўвогуле чаго толькі сёння не бывае? Калі сын аблае бацьку, то гэта брыдка і непрыстойна, хаця можна і пачуць, што другі бацька і заслугоўвае гэтага, адправілі бацьку ў дом-інтэрнат — гэта ўжо ганьба.

А як назваць, калі сын устройвае над бацькамі экзекуцыю? Вытанчана катуе іх?

Юра Акулік быў як усе. Вучыўся, ажаніўся, на працы атрымаў кватэру, нарадзіў дваіх дзяцей, застаў жонку з каханкам і сеў у турму. Моцна пабіў ці то жонку, ці то яе палюбоўніка. І ў прынцыпе гэта не важна. Толькі вось бацькам стала шкада сына.

Расказвае дырэктар АТ «Новае жыццё» Міхаіл Саленік. «Уладзімір Акулік заўсёды быў прыстойным чалавекам, добра працаваў у калгасе, таму, калі яго жонка прыйшла прасіць за сына, я напісаў пісьмо ў калонію і ў хуткім часе яго выпусцілі. Юра ўжо адседзеў палову тэрміну. Калі я першы раз яго ўбачыў пасля вызвалення, то мяне крыху здзівіла, што малодшы Акулік хадзіў з партфелем, выдаваў сябе ці то за нейкага кантралёра, ці то начальніка».

Сын вярнуўся не да жонкі і дзяцей, а прыехаў да бацькоў. Якія адразу ж зразумелі, якую памылку зрабілі і якую бяду наклікалі на сваю галаву, калі дабіліся датэрміновага вызвалення сына з турмы.

Юра, які дасягнуў ужо ўзросту Хрыста, запатрабаваў у бацькоў грошай на адзенне. Пазычылі ў суседзяў, дырэктар выдаў з касы ўзаемадапамогі, далажылі свае і ўручылі сыну 4 мільёны. Але гэтага яму падалося мала і тады Юра пачаў біць бацьку галавой аб цэментаваную сцяну, наносіў удары па жываце і грудзях. Маці кінулася бараніць старога, тады сын узяўся біць і яе.

Юра грошы прапіў, а ў бацькі пасля гэтага вылезла грыжа і часткова прапаў слых. Адзначу, што раней старэйшы Акулік ужо перанёс інсульт.

Не зажылі ў бацькоў яшчэ тыя пабоі, як сын запрасіў 500 тысяч, каб адпачыць у рэстаране. Далі 400 тысяч, якія ён і прапіў. Вярнуўшыся дамоў, устроіў пагром. Пасек стол, дзверы, пабіў швейную машынку, гадзіннік, люстэрка... Старыя ведаюць нораў сына і стараюцца ўцячы з хаты, начуюць у хляве ці па суседзях. Маці збегла да суседкі, туды прыйшоў і сын, старой прыйшлося схавацца пад ложкам.

Не буду пералічваць усе здзекі, якія тварыў сын над бацькамі, але тое, што здарылася вечарам 29 студзеня, сведчыць пра нейкую паталогію.

Старыя ўправіліся па гаспадарцы і сядзелі ў хаце. Тут і прыйшоў п'яны сын. Маці спытала штосьці ў яго і атрымала ўдар, ад якога апынулася на падлозе. Тады Юра падышоў да бацькі і пачаў закасваць рукавы.

— А цяпер пагаворым, — сказаў ён і стукнуў кулаком па стале. Маці ў гэты час адпаўзла да дзвярэй і ўцякла да суседзяў, дзе і заначавала. Тут сын і пачаў біць бацьку. Стары паспрабаваў уцячы, але Юра дагнаў, на вуліцы моцна збіў і ўцягнуў назад у хату. Затым распрануў бацьку, пасадзіў на канапу, завесіў вокны, уключыў на ўсю моц тэлевізар і зноў пачаў біць старога. Чым больш плакаў і прасіўся бацька, тым больш лютаваў сын. Стары ўпаў на падлогу, Юра ўзяў анучы і пачаў душыць, пры гэтым пытаўся, ці не душна. Калі бацька страціў прытомнасць, паклаў яму на галаву мокрую анучу. Потым, калі бацька ачуняў, Юра пасадзіў яго зноў на канапу, прынёс з кухні нож, паклаў на калені і сказаў:

— Вось гэтым нажом трэба адрэзаць табе галаву і закапаць яе ў снег.

Здзекі працягваліся да двух гадзін ночы.

Разам са старшынёй сельскага Савета і ўчастковым я слухаю Акулікаў. Абое плачуць. На твары Марыі Васільеўны сінякі, баляць у яе грудзі, магчыма, паламаны і рэбры.

Уладзімір Уладзіміравіч дома не начуе. У хляве, каля каровы, ці ў суседзяў.

— Я як убачу сына, то ўсё ўва мне дрыжыць. Стаіць перад вачыма той нож, і ўсё тут, — расказвае Акулік. — Ды каб мяне было за што біць, каб я штосьці зрабіў? Ну няхай бы раз мяне пабіў, ці два, а то як вып'е... а п'е ледзь не кожны дзень.

А як паводзяць сябе ў гэтай сітуацыі праваахоўныя органы?

Аднойчы бацькі вырваліся з хаты ноччу і дайшлі да цэнтральнай вёскі Аношкі, дзе жыў намеснік начальніка міліцыі. Тады сына забралі і пасадзілі на дзесяць сутак. А калі выпусцілі, зноў пачаў здзекавацца.

Міліцыя да Акулікаў прыязджала разоў пяць, але па выкліку толькі аднойчы. Тут ёсць адзін нюанс. Калі бацька займаў цвёрдую пазіцыю і не адмаўляўся ад паказанняў, маці, бывала, у апошнюю хвіліну не хацела гаварыць супраць сына кепскае, хаця сінякі сведчаць адваротнае. Маці можа зразумець, у яе заўсёды баліць душа за сваё дзіця, і найперш няўдалае. Суседзі таксама маўчаць. Вёска Каменка невялікая, і ўсе ведаюць, што адбываецца ў кожнай хаце, але не хочуць умешвацца ў чужыя праблемы. На ўсякі выпадак, не жадаюць ускладняць сваё жыццё.

Участковы І. Міхайлоўскі сказаў, што ў міліцыі ёсць заява У. Акуліка і супраць яго сына будзе ўзбуджана крымінальная справа.

А што дзеці? Дочкі плачуць і гавораць, каб бацькі ўсё прадалі і перабіраліся да іх. Але гэта не так проста, як здаецца на першы погляд, вясковаму чалавеку пакінуць усё і пераехаць у горад цяжка.

Я пазваніў адной з дачок, якая жыве ў Баранавічах. Антаніна Уладзіміраўна перажывае, шкадуе бацькоў, ды і да брата неабыякавая, хаця і ёй ад яго дасталося. Дапамагчы нічым бацькам не можа, у яе сям'я, сын-інвалід, якому тэрмінова трэба рабіць аперацыю.

Галоўнага «героя» гэтай драмы я не бачыў. Ён з вёскі з'ехаў. Толькі ці надоўга?

А старыя хочуць толькі аднаго — спакойна дажыць да смерці ў сваёй хаце.

Няўжо гэта многа?

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

НА ТРАСЕ — ПАРАДАК!

Пяцьдзесят сёмы кіламетр шашы, якая вядзе з Мінска ў Гродна. Калісьці гэтыя мясціны нічым не вызначаліся — звычайная асфальтаваная лента сярод звычайных бясконцых палеткаў. Сёння ж тут міжволі прыпыняюць імклівы бег сваіх аўтамабіляў нават тыя, хто да гэтага месца ніякіх адносінаў не мае. Тыя ж, у чыіх маршрутных картах гэты пункт загадзя пазначаны, націскаюць на тормаз і вітаюцца з супрацоўнікамі паста цяжкавагавых транспартных сродкаў «Першаі».

Гэты пост створаны нядаўна і прызначаны для кантролю вагі буйнагабарытных транзітных аўтамабіляў, якія накіроўваюцца па беларускіх дарогах з-за мяжы. Такі кантроль дазваляе вызначыць з агульнага патоку аўтамабілі, вага якіх разам з грузам перавышае планку, вызначаную для нашых дарог. Цяжкія грузавікі (а іх за апошнія гады ўсё больш і больш) псуюць шашу, масты. Таму законам вырашана браць з такіх цяжкавагавых транзітнікаў дадатковую плату за праезд па дарогах Беларусі і накіроўваць атрыманыя грошы ў агульную касу, якая забяспечвае рамонт дарог і мастоў.

Пост «Першаі», які створаны на тэрыторыі Валожынскага раёна, — адзін з васьмі ўжо працуючых на галоўных транзітных накірунках Беларусі. Сёлета дзяржаўнае прадпрыемства «Белдарцэнтр» разлічвае пабудаваць у рэспубліцы яшчэ шэсць такіх пунктаў.

Праверка тут, безумоўна, строгая, але ж і ўмовы для прыпыненых вадзіцеляў створаны нядрэнныя. Паблізу ёсць гасцініца, побач будуецца яшчэ адна. Наладжана харчаванне, ёсць сувязь. Да таго ж паблізу размясціліся і супрацоўнікі дзяржаўтаінспекцыі. Так што, на трасе парадак!

Яўген ПЯСЕЦКІ.

На здымках: *інжынер паста Станіслаў НОВІК на ўчастку камп'ютэрнага кантролю; стоп, машыны: кантроль!; бездакорна нясе службу старшы сяржант міліцыі Ігар ПРАКОПЧЫК; будуецца яшчэ адзін корпус гасцініцы.*

ЖАНОЧАЯ ГІСТОРЫЯ

Зімовая дарога ў нязбытнасць

Мы пазнаёміліся з ёю ў цягніку. За вокнамі дагараў цьмянымі фарбамі ці не самы кароткі ў годзе снежаньскі дзень, праносіліся невялікія заснежаныя прыпынкі. У купэ мы былі толькі ўдзвюх — у будны дзень няшмат жадаючых ехаць у настылым цягніку. Як заўсёды бывае на пачатку такога даволі блізкага вымушанага суседства, мы з цікавасцю паглядалі адна на адну, моўчкі пацягваючы са шклянак прынесеную праваднiцай ледзь цёплую гарбату. У маёй спадарожніцы былі вялікія, цёмныя, бы пераспелыя вішні, вочы і светла-попельныя (дзіўнае спалучэнне!) валасы. Ідэальныя макіяж і манікюр, на пальцах — дарагія пярсцёнкі. Словам, дагледжаная і вельмі прыгожая маладая жанчына. І... вельмі сумная. Яна задуменна глядзела ў акно, а ў вачах было нешта такое... Я ўжо змірылася з думкай, што вось так, у зацятым маўчанні, давядзецца ехаць усе сем гадзін.

І ўсё ж мы разгаварыліся. За акном ужо неслася непраглядная халодная цемра, у пустых шклянках у такт з коламі пазвоньвалі лыжачкі... Класціся спаць не было рацыі: я выходзіла на сваёй станцыі апоўначы, мая новая знаёмая Таццяна — на гадзіну пазней. Я ехала ў камандзіроўку, таму аб мэце свайго падарожжа сказала ўсяго колькі слоў, спытаўшыся пасля: а вы? Таццяна ўздыхнула, неяк сцялася ўся, прамовіла: «Ды вось, пляменніца захварэла, з запаленнем у бальніцы ляжыць, еду праведаць... І нечакана, зусім, здавалася б, без сувязі, дадала: «А вы ведаеце, нават добра, што ёсць на свеце дарога і цягнікі. Бо вось так — носіш, носіш нешта ў сабе, а потым раптам выпадкова знаёмішся з некім у купэ, расказваеш яму ўсё... І на душы лягчэй становіцца, і спакойна неяк: ведаеш, што гэтага чалавека наўрад ці калі больш убачыш і што ён табе пра тваю споведзь ніколі не нагадае. Ды што я вам расказваю, вы ж столькі ездзіце, наслухаліся ўжо, пэўна, усяго...» І, не даўшы мне нават запярэчыць ці пагадзіцца, з нейкай дзіўнай усмешкай дадала: «Але гатова паспрачацца, што такой гісторыі, як мая, вы не чулі ніколі. Хочаце, раскажу? Можа, калі-небудзь за аснову якой аповесці возьмеце...»

Грукаталі колы, ляцела за акном ноч, а жанчына насупраць, усё гледзячы некуды ў пустэчу, гаварыла, гаварыла. І ўсё, што яна расказвала, было б падобна на не вельмі добрую казку. Калі б не ціхі голас, калі б не безвыходная туга ў вачах...

Яна ўсё жыццё была ў сям'і любіміцай. Малодшая дачушка. Падобная на анёла — са светлымі кудзеркамі і вялізнымі цёмнымі вачыма. «Каралеўскае дзіця», — з гордасцю казала маці, звяртаючы ўвагу на гэта дзіўнае спалучэнне валасоў і вачэй. «Мая прынцэса», — з любоўю казаў бацька, падкідаючы яе пад самую столь. А старэйшыя сёстры, прыязджаючы на выхадныя, везлі ёй найлепшыя гарадскія цацкі, строі, прысмакі... У іх невялікім пасёлку яна сапраўды была амаль што прынцэсай. Бацька ўзначальваў невялікі мясцовы заводзік — філіял абласнога прадпрыемства, маці была завучам адзінай у пасёлку школы...

Яна прывыкла быць лідэрам. Вучоба давалася ёй лёгка, а дзякуючы бесклапотнаму характару і татавай пасадзе аўтарытэт яе сярод равеснікаў быў непахісны. А яшчэ — яна была прыгожай. «Мне ўжо ў чацвёртым класе хлопцы-шасцікласнікі прызнаваліся ў каханні. Я іхнія запіскі чытала ўсяму класу. Як усе рагаталі...»

А калі яна вырасла і ператварылася ў сапраўдную прыгажуню, хлопцы сталі саромецца яе. Дый яна не спяшалася знайсці сабе захапленне. Маці ўвесь час паўтарала: памятай, чыя ты дачка. Трымай сябе на ўзроўні. І яна трымала: выдатна вучылася, была камсоргам школы, удзельнічала ў самадзейнасці... А пра хлопцаў і не думала, марыла: вось паступлю ў Мінск вучыцца, там і знайду сабе пару «на ўзроўні».

Але яна сустрэла свайго «прынца» раней, чым чакала. Ён з'явіўся летам, пасля дзевятага класа. Прыехала на возера, што непадалёку ад пасёлка, кампанія студэнтаў. Разбілі палаткі, уладкаваліся на тыдзень. Ігар быў у той кампаніі завадатарам. Граў на гітары, дасціпна жартаваў. Курыў дарагія цыгарэты, вопратка, нават для адпачынку, была не з танных. Ён проста падышоў да яе на беразе, прысвіснуў: «Ого, якія кветкі ў гэтай глухамані» і нахабна паглядзеў у вочы. І пранеслася думка, палохаючая і прыемная: «Прапала».

Тыя пяць дзён, што яна правяла з Ігарам, хаваючыся ад цікаўных позіркаў, дагэтуль у памяці — як нейкае насланнё, вар'яцтва, ад якога не было, дый не магло быць паратунку. А потым ён паехаў. Не пакінуўшы ні адраса, ні тэлефона. Яна нават не ведала ні дзе ён вучыцца, ні яго прозвішча...

Калі яна зразумела, што цяжарная, што-небудзь рабіць было ўжо позна. Бацька, даведаўшыся, пасівеў як лунь за адну ноч. Маці схапілася было за галаву, але хутка апомнілася, стала ратаваць рэпутацыю. Сваю, мужа, яе... Было вырашана: пакуль у школе не заўважаюць, будзе вучыцца. А потым паедзе да цёткі, сястры маці, у Ленінград. Там будзе займацца самастойна, а калі народзіцца дзіця, прыедзе і здасць выпускныя экзамены (якраз павінна была паспець). Маці ў школе скажа, што яна паехала даглядаць хворую бабулю, пусціць па вёсцы чутку, што старэйшая дачка, Ганна, чакае другое дзіця. Трэба ж неяк пасля растлумачыць з'яўленне ўнука ці ўнучкі. Бацькі нават і думаць не маглі, што дзіця будзе гадавацца не ў сям'і. У Ганны згоды ніхто не пытаўся. Ведалі: дзеля сямейнай рэпутацыі згодзіцца. Да таго ж яны з мужам якраз збіраліся пераязджаць у іншы горад, дзе іх ніхто не ведаў...

Усё прайшло як па масле. Дзяўчынка нарадзілася хоць маленькая, але здаровая. Таццяна глядзела на чырвоны зморшчаны тварык і з палёгкай думала, што ёй зусім не шкада аддаваць гэты скрутак старэйшай сястры. А тая, наадварот, з пяшчотай глядзела на сваю «дачку», ласкава гаварыла з ёй, люляла. Дзяўчынку назвалі Надзеяй. Ганна тады неяк дзіўна на яе паглядзела, прамовіла: «Паабяцай, што ты ніколі не прад'явіш на яе правоў». Яна амаль бесклапотна паціснула плячыма: «Абяцаю». Якія правы, калі Ганна з мужам малую ўдачарылі, у вёсцы і ў школе ніхто ні пра што так і не здагадаўся, у яе наперадзе былі экзамены, паступленне, новае жыццё. Яна памылілася, але не збіраецца за сваю памылку расплачвацца ўсе гады...

На выпускным балі яна была найпершай прыгажуняй. І першая атрымала атэстат сталасці разам з залатым медалём. Паступіла ў «нархоз» на самы прэстыжны тады факультэт. Пачалося студэнцкае жыццё, напоўненае новымі сустрэчамі і знаёмствамі. Праўда, яна так і не навучылася верыць мужчынам.

Надзейка гадавалася ў сям'і сястры. Сустракаліся толькі на сямейных святах у бацькоў, ды яшчэ летам, падчас адпачынку. Малая звала яе «цёця Таня», а часам перамаючы сваю старэйшую сястру Верку (тая была маладзейшая за цётку на дзевяць гадоў) — проста Танька. Таццяну гэта задавальняла: яна і ставілася да дачкі, як і да Веркі, не адчуваючы ніякай розніцы...

Але гэта прыйшло знянацку. Таццяне было тады дваццаць. Яна на канікулах была ў бацькоў, гэтак як і Ганна з дзецьмі. Яна была ў хаце, калі пачула, як Надзейка плача і кліча маму. З усіх ног кінулася на двор. Малая, трымаючыся за пабітае калена, злосна глянула на яе: я маму звала, а не цябе. Таццяна, не помнячы сябе, раптам кінулася абдымаць, цалаваць дзяўчынку, гаварыць ёй нейкія бязглуздыя пяшчотныя словы. І пачула над сабой дакорлівы голас Ганны: памятай, ты абяцала. Потым быў разбор на «сямейным савеце», ёй унушалі, што сваім прызнаннем яна нічога не зменіць, толькі сапсуе жыццё і сабе, і малой. Яна зноў пагадзілася, зноў паабяцала... Што заставалася рабіць?

«Ведаеце, яна вельмі падобная на мяне, — пяшчотна ўсміхнулася Таццяна. — Суседзі ўвесь час дзівяцца, але нічога не падазраюць: яна ж мая «пляменніца»...

З гэтым болем яна жыве ўжо пяць гадоў. Рэдка даводзіцца бачыць ёй дачку. Яшчэ радзей — пабыць з ёй сам-насам: Ганна сочыць за імі ўсюды. Яна вязе сваёй прынцэсе самыя дарагія цацкі і строі. А тая шчабеча ёй, шчабеча пра тату, маму, Верку... Яна ўтрапёна трымае малую на каленях і нярэдка ловіць позірк сваёй маці, поўны такога шкадавання, такога болю...

У яе цяпер, здавалася б, ёсць усё. У свае дваццаць пяць яна працуе ў вядомай фірме, мае кватэру ў сталіцы. Мела каханага чалавека, за якога ўжо збіралася замуж. Але ён не звоніць і не заходзіць з таго самага вечара, як адважылася расказаць яму пра дачку...

«А тут яшчэ мая маленькая захварэла. Ішла са школы (яна ў мяне не выдатніца!), налізалася ледзяшоў — і вось, запаленне. Ужо, гавораць, нічога страшнага, але Божа, колькі я перажыла!» Яна ўзяла водпуск, як толькі даведалася аб хваробе дачкі, кінула ўсё — і вось імчыць у начным цягніку ў горад, дзе жыве сястра. «Калі Ганна дазволіць, застануся ў іх на Новы год. Гэта ж такое шчасце — сустрэць Новы год разам з ёй», — у вачах зачапілася спадзяванне на нешта незвычайнае...

Поезд зусім нечакана падкаціў да маёй станцыі. Я засталася на пероне, а ў купэ паехала прыгожая адзінокая жанчына з сумнымі вачыма колеру пераспелай вішні. Насустрач цемры. Насустрач сваёй Надзеі.

Алена ЛЯЎКОВІЧ.

ВЕДАЙ СВАІХ ПРОДКАЎ ДА ДЗЕВЯТАГА КАЛЕНА!

Наколькі каштоўны гэты нумар газеты, які вы зараз трымаеце ў руках, вучоныя вызначаць эксперыментальна праз 75 гадоў. Менавіта праз такі тэрмін паступаюць у архіў метрычныя кнігі з органаў ЗАГСа.

У архівы па асабістаму саставу дакументы трапляюць значна раней: як перапыніла фірма сваю дзейнасць, так справы ўсіх яе былых работнікаў заносяцца ў архіў. І вось чаму.

— Першымі да аднаўлення сеткі раённых дзяржархіваў па асабістаму саставу прыступілі на Гродзеншчыне, — расказвае **старшыня Дзяржаўнага камітэта па архівах і справаводству Аляксандр МІХАЛЬЧАНКа.** — Мы паступова вяртаемся да добра забытага старога — такая сістэма існавала ў рэспубліцы да 1962 года. Камітэт будзе рэкамендаваць усім абласным структурам браць прыклад з гродзенцаў. Гэтыя ўстановы будуць трымаць дакументы, якія дазволяць захаваць сацыяльную справядлівасць у адносінах да кожнага з нас. Напрыклад, атрымаць спраўку аб працоўным стажы і памерах зарплаты чалавека. Нярэдка такая патрабуецца, калі размова ідзе аб устанаўленні памеру пенсіі.

Штодзень у справаводстве Беларусі ўтвараецца каля пяці мільярдаў дакументаў. Гістарычную каштоўнасць з іх маюць каля аднаго працэнта папер. Затое калі папера апынулася ў архіве, яна атрымала пропуск у бессмяротнасць. Праўда, гісторыкі-архівісты ўсяго свету сёння вырашаюць складаную праблему захавання тых дакументаў, якім наканавана вечнае жыццё. Калі старажытным рукапісам яшчэ доўга нічога не пагражае, бо яны пісаліся на паперы, аснова якой — тканіна, то сучасным дакументам адведзена 40—60 гадоў існавання. У крытычным стане зараз знаходзяцца паперы даваеннага і ваеннага часу — яны проста рассыпаюцца. Тым не менш, спосабы «бальзаміравання» існуюць, хоць і вельмі дарагія. А адзін з варыянтаў захоўвання спадчыны — занясенне ў электронную памяць. На жаль, стварэнне сістэмы беспапяровай тэхналогіі замаруджваецца абмежаванасцю сродкаў. На сённяшні дзень у Нацыянальным архіўным фондзе захоўваецца звыш 10 мільёнаў адзінак дакументаў, адны з якіх уяўляюць сабой вялізныя тамы, а другія — тоненькія папкі з дзвюма-трыма паперкамі.

Амерыканская моладзь вельмі задаволеная, калі даведваецца штосьці пікантнае пра кагосьці з продкаў. У наш час амерыканцы вельмі захапіліся пошукам сваіх каранёў.

Беларусы таксама праяўляюць вялікую цікавасць да свайго радаводу. Такую, што чарга на атрыманне адказу на запыт падыходзіць іншы раз праз год, а то і два. На тое ёсць аб'ектыўныя прычыны: марудная ручная работа — па-першае, і знаходжанне Нацыянальнага гістарычнага архіва ў стане пераезду — па-другое. Хіба ж жартачкі перавезці паўтара мільёна архіўных спраў, якія размяшчаюцца на стэлажах даўжынёй аж дванаццаць кіламетраў!

У нацыянальных гістарычных архівах Беларусі і ў горадзе Гродна, якія падпарадкоўваюцца Дзяржкамархіву, захоўваецца вялікі пласт дакументаў генеалагічнага характару: метрычныя кнігі, «рэвізскія казкі», іншыя паперы, якія здольны паведаміць чалавеку аб продках да дзевятага (!), а ў шэрагу выпадкаў — аж да адзінаццатага калена. Беларускі пісьменнік Уладзімір Ліпскі, напрыклад, даведаўся пра сваіх продкаў, якія жылі аж у XII стагоддзі. Пра гэта кнігу напісаў. А яшчэ Уладзімір Сцяпанавіч спадзяецца сабраць на з'езд усіх Ліпскіх: ёсць падставы меркаваць, што людзі з аднолькавым прозвішчам — сваякі.

Даведкі пра радавод жыхарам Гродзеншчыны і Брэстчыны дае Нацыянальны гістарычны архіў у Гродне. Астатнім беларусам трэба звяртацца ў аналагічную сталічную ўстанову, якая знаходзіцца па вуліцы Крапоткіна. Хто гарыць жаданнем самастойна далучыцца да гісторыі, можа наведваць чытальную залу архіва на працягу года. Трэба толькі заплаціць прыкладна 300 тысяч рублёў. А там кансультанты падкажуць, дапамогуць гартаць тамы з пылам даўніны. Праўда, на хуткі вынік не разлічвайце. Некаторым даводзіцца працаваць па два-тры гады і прыходзіць дзень у дзень, як на працу. Калі гарачага жадання вывучаць мудрагелістыя запісы няма, можна даверыць вядзенне справы прафесіяналам. Усяго і трэба, што заява і частковая перадаплата (канчатковы разлік ажыццяўляецца потым, і сума бывае рознай у залежнасці ад колькасці перапрацаваных матэрыялаў). Праўда, ёсць яшчэ адна ўмова. Трэба паведаміць пра продкаў максімальна ўсе звесткі, якімі вы валодаеце. Хаця б дату і месца нараджэння, а таксама веравызнанне дзядоў. Калі вашы веды абмяжоўваюцца толькі савецкім перыядам, то не турбуйцеся самі і не турбуйце работнікаў архіва. У такім выпадку яны не дапамогуць.

Чакаць выніку прыйдзецца нямала. Што ж рабіць, калі жадаючых даведацца пра сваіх продкаў шмат, а архіўных работнікаў — некалькі чалавек? І адзіныя іх прылады — вочы ды рукі.

Жанна КАТЛЯРОВА.

А ЯК У СУСЕДЗЯЎ?

ЗА ПАРУШЭННЕ ГРАНІЦЫ — НА 10 ГАДОЎ ЗА КРАТЫ

Пра тое, што за парушэнне Дзяржаўнай граніцы Беларусі можна трапіць за краты на 5 гадоў і пры гэтым пазбавіцца маёмасці, многія ўжо ведаюць. А як на незаконнае перасячэнне граніцы глядзяць нашы суседзі?

У заканадаўстве **Рэспублікі Польшча** за наўмыснае незаконнае перасячэнне граніцы прадугледжана пакаранне ў выглядзе пазбаўлення волі тэрмінам ад 1 да 5 гадоў. Калі ж суд палічыць, што гэтае дзеянне не мае цяжкіх наступстваў, дык парушальнік можа правесці за кратамі і менш года ці заплаціць штраф ад 145 да 290 долараў ЗША.

За парушэнне Дзяржаўнай граніцы **Украіны** прадугледжана пазбаўленне волі тэрмінам да 3, а пры паўторным парушэнні — ад 2 да 5 гадоў. Акрамя таго, магчыма прыцягненне да папраўчых работ тэрмінам да 2 гадоў ці штраф ад 5,5 да 11 мінімальных зарплат.

Калі вы парушылі дзяржграніцу **Расійскай Федэрацыі**, дык ці пазбавіцеся волі на тэрмін да 2 гадоў, ці выплаціце штраф ад 200 да 500 мінімальных зарплат. Калі разавага пакарання вам здалося недастаткова і вы яшчэ раз ірванулі праз кардон ці падгаварылі на гэта сваіх сяброў, дык рызыкуеце правесці на нарах да 5 гадоў.

Шэраг цікавых асаблівасцяў мае заканадаўства прыбалтыйскіх суседзяў. Скажам, у Крымінальным кодэксе **Літоўскай Рэспублікі** за наўмыснае незаконнае перасячэнне граніцы прадугледжана адказнасць у выглядзе пазбаўлення волі тэрмінам да 3 гадоў ці выплаты штрафу. За тое ж дзеянне, учыненае па папярэдняй змове групай асобаў ці паўторна, можна пазбавіцца свабоды тэрмінам ад 3 да 5 гадоў.

Ад 1 да 3 гадоў пазбаўлення волі з канфіскацыяй транспартнага сродку ці выплата штрафу да 60 мінімальных зарплат — такая мера адказнасці, прадугледжаная за парушэнне дзяржграніцы **Латвійскай Рэспублікі**. Калі парушэнне паўторнае ці групавое па папярэдняй змове, дык пакаранне больш жорсткае — ад 2 да 5 гадоў пазбаўлення волі ці штраф ад 30 да 100 мінімальных зарплат з канфіскацыяй транспартнага сродку. За незаконны перавоз праз граніцу людзей у Латвіі можна не бачыць волі да 5 гадоў і пазбавіцца транспартнага сродку. За тое ж дзеянне, учыненае паўторна ці службовай асобай, прадугледжана пазбаўленне волі на тэрмін да 7 гадоў з канфіскацыяй машыны.

Дарэчы, нашы прыбалтыйскія суседзі не проста ўвялі ў сваё заканадаўства артыкулы, якія прадугледжваюць пакаранні за парушэнне граніцы (як бачым, даволі строгія), але і актыўна прымяняюць іх на практыцы.

У гэтым мелі магчымасць пераканацца ўжо і нашы грамадзяне. Скажам, Яніна Карнач з Ваўкавыска, затрыманая пагранаховай Літвы пры незаконным перасячэнні граніцы, гэтымі днямі была прыгаворана Шальчынінкайскім судом да 6 месяцаў пазбаўлення волі з адтэрміноўкай выканання прыгавору на 2 гады. Жыхар Ліды Генадзь Дода яшчэ ў кастрычніку мінулага года незаконна ўехаў на тэрыторыю Літвы з партыяй кантрабандных спіртных напіткаў. Быў затрыманы пагранічнікамі. 4 месяцы знаходзіўся пад следствам.

Уладзімір НЕСЦЯРОВІЧ,
прэс-цэнтр Дзяржаўнага камітэта Пагранічных войскаў Рэспублікі Беларусь.

«САЮЗ ЯК ПАВЕТРА ПАТРЭБНЫ НАШЫМ КРАІНАМ»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Кіраўнік беларускай дзяржавы адзначыў, што, паслядоўна праводзячы шматвектарную знешнюю палітыку, рэспубліка ўдзяляе асаблівую ўвагу паўднёва-ўсходняму вектару. Зусім не выпадкова ў 1997 годзе экспарт беларускіх тавараў у параўнанні з 1996 годам у Рэспубліку Карэя павялічыўся ў 3,9 раза, а ў Кітай і Індыю — у 3 разы. Пры гэтым ён падкрэсліў, што наўрад ці можна сказаць, што мы праследуем там чыста свой, беларускі інтарэс. Агульнавядома, што ў канчатковай прадукцыі беларускіх прадпрыемстваў, напрыклад, МАЗа, БелАЗа, МТЗ і іншых, значная доля ўдзелу і расійскіх заводаў-партнёраў, якія пастаўляюць у Беларусь сыравіну, камплектуючыя і энергію. А гэта для Расіі азначае і загрузку прадпрыемстваў, і рабочыя месцы, і, вядома ж, зарплату.

Аляксандр Лукашэнка падзяліўся з прысутнымі некаторымі меркаваннямі адносна перспектыў развіцця Саюза Беларусі і Расіі. Так, паводле яго слоў, на сённяшні дзень аб'ектыўная патрэбнасць і імкненне да сумеснага вырашэння агульных для былых саюзных рэспублік праблем нарматыўна аформлены на некалькіх узроўнях — гэта Садружнасць Незалежных Дзяржаў, так званая «чацвёрка» краін і Саюз Беларусі і Расіі.

Ён адзначыў, што, паводле прызнання лідэраў краін, якія ўваходзяць у СНД, Садружнасць перажывае сур'ёзны крызіс. З больш чым 800 пагадненняў эфектыўна працуе толькі некалькі дзесяткаў. Цяпер ужо ўсім нам ясна — праблемы СНД адным махам не вырашыць, патрэбна карпатлівая і мэтанакіраваная работа. І яшчэ больш — палітычная воля лідэраў.

Наступны ўзровень узаемадзеяння — гэта «чацвёрка», што аб'ядноўвае Расію, Беларусь, Казахстан і Кыргызстан. Гэты саюз больш «прыземлены» і адаптаваны да рэальных патрэбнасцяў нашых дзяржаў. Стварэнне «чацвёркі» было адной са спробаў надаць інтэграцыі на постсавецкай прасторы пэўнае паскарэнне і глыбіню. Тут таксама праблем нямала, але мы паступова рухаемся наперад, і гэта ўсяляе аптымізм.

Вышэйшая ж ступень інтэграцыі і ўзаемадзеяння, паводле слоў прэзідэнта, рэалізуецца ў Саюзе Беларусі і Расіі. 1997 год увойдзе ў нашу агульную гісторыю, адзначыў ён, як год утварэння нашага Саюза. Гэта сапраўды выдатная і лёсавызначальная падзея, якая адкрывае новую старонку ў гісторыі нашых краін і народаў.

Як Старшыня Вышэйшага Савета Саюза Беларусі і Расіі Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што на шляху да Саюза прыйшлося пераадолець немалыя цяжкасці, прайсці праз патокі бруду і паклёпу, вытрымаць жорсткае супраціўленне даволі ўплывовых сіл. Сяму-таму вельмі хацелася, чаго б гэта ні каштавала, сарваць нармальны дыялог, пасеяць недавер і падазронасць у адносінах паміж прэзідэнтамі Беларусі і Расіі. Часам складвалася абсурдная сітуацыя, калі любыя кантакты з Беларуссю, якая паслядоўна падтрымлівае Расію па ўсіх пытаннях, прадстаўляліся ў некаторых расійскіх СМІ ледзь не як галоўная пагроза дэмакратыі ў Расіі. Але людзей цяжка падмануць: пазіцыя «заказных» журналістаў і «валютных» аракулаў тэлебачання даволі хутка стала больш чым відавочнай.

— Саюз як паветра патрэбны нашым краінам. Патрэбны для вырашэння важнейшых пытанняў нашага жыцця. І перш за ўсё эканамічных, — заявіў ён.

Прэзідэнт адзначыў таксама, што ў рамках Саюза Беларусі і Расіі актыўна выкарыстоўваюцца перавагі міждзяржаўнага падзелу працы, спецыялізацыі і кааперавання вытворчасці. На гэтай аснове распрацавана і рэалізуецца больш за 25 маштабных сумесных праграм. Сярод іх такія стратэгічныя, як «Лазерныя тэхналогіі XXI стагоддзя», «Звышвялікія інтэгральныя схемы», «Распрацоўка апераджальных тэхналогій аптычнага абсталявання», стварэнне фінансава-прамысловых груп і іншыя.

Што датычыць беларускай дзяржавы, то тут распрацавана праграма эканамічнага развіцця да двухтысячнага года, якая паслядоўна рэалізуецца. Валавы ўнутраны прадукт як асноўны паказчык эканамічнага патэнцыялу краіны павялічыўся ў 1997 годзе на 10 працэнтаў. Прычым прыбаўку забяспечылі ўсе рэгіёны рэспублікі. У прамысловасці, дзе ствараецца трэць валавога ўнутранага прадукту, гадавы прырост аб'ёмаў вытворчасці склаў 17,6 працэнта.

Некаторая стабілізацыя ў рэальным сектары эканомікі стварыла перадумовы і для развіцця сацыяльнай сферы. Так, колькасць беспрацоўных за год скарацілася на 30,8 працэнта. Рэальныя грашовыя даходы насельніцтва ўзраслі на 5 працэнтаў. У I квартале ўжо гэтага года павышаны мінімальныя заработная плата і пенсія ў сярэднім на 25 працэнтаў.

Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што ў сваёй палітычнай стратэгіі мы імкнёмся спалучаць інтарэсы ўсіх сацыяльных слаёў грамадства. Таму не разбураем дзяржаўны сектар, а ствараем аднолькавыя ўмовы для гаспадарання суб'ектаў розных формаў уласнасці, гэта значыць ствараем рэальную многаўкладную эканоміку. Яе прыярытэтныя арыенціры — гэта стварэнне новых рабочых месцаў, а не абвальнае скарачэнне, нарошчванне выпуску канкурэнтаздольнай прадукцыі, а не выбіванне прыбытку ад шматразовай накруткі цэн пры перапродажах тавараў.

Паводле яго слоў, Беларусь імкнецца мець такую эканоміку, якая, з аднаго боку, стварае шырокую прастору для ініцыятывы і прадпрымальнасці чалавека, магчымасці добра зарабляць. З другога боку, адпавядае патрэбнасцям усяго грамадства, захоўвае надзейны механізм сацыяльнай абароны простых людзей. Дзякуючы дзяржаўнай падтрымцы нам удалося захаваць буйнатаварную сельскагаспадарчую вытворчасць.

І хоць нявырашаных праблем у гэтай галіне яшчэ хапае, у адрозненне ад многіх іншых краін СНД Беларусь забяспечвае важную падтрымку айчыннаму вытворцу, а насельніцтва — сваімі высакаякаснымі прадуктамі. А гэта важнейшы паказчык харчовай бяспекі дзяржавы.

Падтрымка айчыннага аграрнага сектара — гэта наша прынцыповая пазіцыя, адзначыў прэзідэнт. Гаворачы аб сацыяльнай арыентацыі беларускай эканомікі, ён адзначыў, што адзін з важнейшых яе вектараў — жыллёвае будаўніцтва. Развіваецца яно ў рэспубліцы інтэнсіўна, добра, што створана магутная індустрыяльная база домабудавання і будматэрыялаў.

Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што мэтавая доўгатэрміновая праграма «Жыллё» паспяхова выконваецца. Яна прадугледжвае важкую дзяржаўную падтрымку людзям ільготнымі крэдытамі на будаўніцтва, абмежаваннем цэн на будматэрыялы і работы, зніжэннем сабекошту новабудоўляў. Мэта такой палітыкі — зрабіць даступным жыллё для розных слаёў насельніцтва, асабліва для маладых сем'яў, вырашыць тым самым важнейшую сацыяльна-эканамічную праблему.

Прэзідэнт таксама адзначыў, што ў рэспубліцы атрымлівае падтрымку творчая інтэлігенцыя — вучоныя, артысты, літаратары. Падняты статус вядучых устаноў навукі і культуры, павышаецца ўзровень аплаты працы, фінансавання навуковай і мастацкай творчасці. Павялічылася і колькасць перыядычных выданняў. Дарэчы, большая частка газет, што выходзяць, адносяцца да недзяржаўных выданняў, якія шырока прадстаўляюць свае старонкі дзеячам апазіцыі. «Таму тэзіс нашых праціўнікаў аб адсутнасці ў Беларусі свабоды слова і друку не вытрымлівае крытыкі», — сказаў прэзідэнт.

Зрэшты, паводле слоў Аляксандра Лукашэнкі, атрыманыя ў гэтым годзе эканамічныя вынікі яшчэ не даюць падставы для радасці. Створаны толькі перадумовы для ўстойлівага эканамічнага развіцця. Праблем яшчэ нямала. І ў іх вырашэнні мы ўсё больш упэўнена абапіраемся на беларуска-расійскі Саюз, на інтэграцыю нашых краін, якая развіваецца.

У сувязі з гэтым ён падкрэсліў асаблівую значнасць рэгіянальнага супрацоўніцтва ва ўмацаванні Саюза. Паводле яго слоў, гэта найбольш выніковы і адчувальны ўзровень, бо ў найбольшай ступені набліжаны да людзей. Менавіта рэгіянальная інтэграцыя дае магчымасць вырашаць пытанні больш аператыўна, а значыць і больш эфектыўна.

Устанаўленне прамых сувязяў паміж абласцямі і прадпрыемствамі — гэта найбольш перспектыўная форма супрацоўніцтва. Сёння Беларусь мае цесныя дзеласыя сувязі з 55 рэгіёнамі Расіі. Падпісана 97 пагадненняў, пратаколаў аб гандлёва-эканамічным супрацоўніцтве на рэгіянальным узроўні. Аб эфектыўнасці гэтай формы работы гаворыць такі факт: 65 працэнтаў росту ўсяго ўзаемнага тавараабароту дало менавіта рэгіянальнае партнёрства.

У рамках Саюза Беларусі і Расіі быў распрацаваны і зацверджаны сумесны баланс паліўна-энергетычных рэсурсаў на 1997 год. Гэта, паводле слоў прэзідэнта, дало магчымасць, нягледзячы на некаторыя цяжкасці, устойліва забяспечваць Беларусь прыродным газам, нафтай і электраэнергіяй. Значны ўклад у гэту работу рэгіёнаў Расіі, якія валодаюць энерганосьбітамі.

Гаворачы аб супрацоўніцтве Беларусі з рэгіёнамі Расійскай Федэрацыі, Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што рэспубліка актыўна ўдзельнічае ў асваенні Цюменскага нафтагазавага комплексу. Пагадненне паміж адміністрацыяй Цюменскай вобласці і Мінпрамам Беларусі дало магчымасць паставіць у рэгіён у 1997 годзе прадукцыю беларускіх прадпрыемстваў на суму 60 мільёнаў долараў у залік за спажываемыя энергарэсурсы.

Асаблівае месца ў нашых гандлёва-эканамічных адносінах займае Масква. Мінскі маторны завод пастаўляе рухавікі для вытворчасці малатаннажнага аўтамабіля «ЗІЛ-5301». Праявілі масквічы цікавасць да тралейбуса завода «Белкамунмаш». Зацікавілі іх таксама 25-тонныя пад'ёмныя краны завода «Магілёўтрансмаш», якія вельмі зручныя для работы ў цесных гарадскіх умовах.

Добрыя перспектывы супрацоўніцтва ў беларускіх вытворцаў з Яраслаўскай вобласцю. У стадыі завяршэння знаходзіцца фарміраванне міждзяржаўнай фінансава-прамысловай групы (МФПГ) «БелРусАўта» з прадпрыемствамі і арганізацыямі Яраслаўскай вобласці.

Распрацоўваюцца, паводле слоў прэзідэнта, праекты пагадненняў аб стварэнні іншых фінансава-прамысловых груп: «Міждзяржметы» — з прадпрыемствамі Арлоўскай вобласці і Масбізнесбанкам, «Фармаш» — з прадпрыемствамі і арганізацыямі Масквы, Санкт-Пецярбурга, Маскоўскай, Томскай, Арлоўскай, Чэлябінскай, Уладзімірскай, Пскоўскай, Тамбоўскай, Кастрамской, Кемераўскай, Тульскай, Разанскай, Калужскай абласцей, Краснадарскага края, Удмурцкай Рэспублікі, Рэспублікі Адыгея, АўтаВАЗбанкам.

Прэзідэнт з задавальненнем адзначыў, што ў нашым жыцці ўмацаваліся традыцыі культурнага абмену і духоўнага ўзаемаўзбагачэння народаў.

Вялікую грамадскую цікавасць выклікалі Дні Рэспублікі Беларусь, праведзеныя ў Мурманску, Краснадары, Ліпецку, іншых буйных гарадах Расіі. На чарзе — святы беларускага мастацтва ў Татарстане і Башкартастане. Усё больш рэгулярнымі становяцца і праведзеныя дзён расійскіх гарадоў і рэгіёнаў у Мінску і іншых гарадах Беларусі.

Сёння перад намі стаяць важныя агульныя задачы ўмацавання Саюза Беларусі і Расіі, сказаў Аляксандр Лукашэнка. У першую чаргу, на яго думку, неабходна фарсіраваць стварэнне заканадаўчай базы Саюза, прыняць законы аб грамадзянстве, аб выбарчай сістэме, аб статусе органаў Саюза. Для эфектыўнага развіцця інтэграцыі трэба паклапаціцца аб зніжэнні падаткаў і транспартных тарыфаў ва ўзаемным гандлі. Маюць патрэбу ва ўдасканаленні механізмы ўзаемаразлікаў, якія сёння становяцца адной з найсур'ёзнейшых праблем міждзяржаўных і рэгіянальных сувязяў.

Сумесных энергічных намаганняў, паводле слоў Аляксандра Лукашэнкі, патрабуе і такая праблема, як стварэнне адзінай інфармацыйнай прасторы. Па-ранейшаму вострая неабходнасць дакладнай, поўнай і канструктыўнай інфармацыі аб жыцці нашых краін і рэгіёнаў. Ён выказаў перакананне, што гэтым мэтам прафесійна і сумленна будзе служыць міждзяржаўная тэлерадыёкампанія, якая ствараецца ў рамках Саюза.

Галоўны ж прыярытэт эканамічнай стратэгіі Саюза Беларусі і Расіі, лічыць кіраўнік беларускай дзяржавы, — паляпшэнне жыцця людзей, іх сацыяльная абарона. Таму Вышэйшым Саветам Саюза Беларусі і Расіі была вызначана сістэма міжнацыянальных сацыяльных стандартаў у аплаце працы, пенсійным забеспячэнні, адукацыі, ахове здароўя, жыллёва-камунальным абслугоўванні. Прэзідэнт сказаў, што станаўленне Саюза адбываецца няпроста. Няма пракладзеных шляхоў у вялікай палітыцы, асабліва калі закранаюцца палітычныя, эканамічныя інтарэсы ўладных структур і фінансавых груп і ўтварэнняў. Становіцца відавочным, што вакол працэсаў беларуска-расійскага збліжэння абвастраецца барацьба розных сіл. Але наша настойлівасць, адзначыў ён, вызначаецца прынцыповымі меркаваннямі, карэннымі інтарэсамі народаў.

Закранаючы гандлёва-эканамічнае супрацоўніцтва Беларусі з Прыморскім краем, кіраўнік дзяржавы выказаў думку, што яно пакуль што не прадстаўлена шырокім спектрам тавараў і паслуг. Беларусь пастаўляе ў Прыморскі край у асноўным прадукцыю аўтамабілебудавання, а таксама прадукты харчавання. У нашу рэспубліку з гэтага рэгіёна паступаюць рыба, цэлюлоза.

Але прэзідэнт запэўніў, што можна знайсці ўзаемавыгадны інтарэс і па больш шырокаму колу пытанняў.

У прыватнасці, Беларусь гатова разгледзець магчымасць стварэння кансігнацыйных складоў для рэалізацыі прадукцыі з Прымор'я на еўрапейскіх рынках, пашырыць экспарт колавых цягачоў, грузавых аўтамабіляў, велікагрузных самазвалаў. На яго думку, час падумаць і аб стварэнні беларуска-расійскай фінансавай групы, у якую ўвайшлі б прадпрыемствы электроннай прамысловасці і прыборабудавання, горназдабыўныя і перапрацоўчыя галіны.

У савецкія часы ветэраны вайны і працы, звольненыя ў запас ваеннаслужачыя з Расіі і іншых рэспублік сяліліся ў Беларусі. Цяпер рэспубліка гатова прадаставіць магчымасці для будаўніцтва жылля, у тым ліку для жыхароў Прымор'я, якія знаходзяцца на заслужаным адпачынку, а таксама аказаць садзейнічанне ва ўзвядзенні здраўніц на тэрыторыі нашай рэспублікі. Зразумела, на ўзаемавыгадных умовах. І гэта, паводле слоў прэзідэнта, толькі некаторыя магчымыя пункты прыкладання ўзаемных інтарэсаў.

Аляксандр Лукашэнка яшчэ раз падкрэсліў жыццёвую неабходнасць дабівацца максімальна поўнай рэалізацыі ўсіх падпісаных у рамках Саюза дамоўленасцяў. Паводле яго слоў, ні ў якім разе нельга дапусціць падмену рэальных практычных спраў бясконцымі кансультацыямі і пустой гаварыльняй. Гэта ў корані падарве давер людзей да самой ідэі Саюза брацкіх народаў. Пры гэтым ён падкрэсліў, што «саюз двух» — не закрытае аб'яднанне выбраных. «Мы актыўна супрацоўнічаем з іншымі дзяржавамі — членамі СНД і адкрыты для далейшага пашырэння такога ўзаемадзеяння», — сказаў ён.

Прэзідэнт таксама адзначыў, што асноўнымі мэтамі Саюза Беларусі і Расіі разам з забеспячэннем устойлівага сацыяльна-эканамічнага развіцця нашых дзяржаў з'яўляецца таксама забеспячэнне належнага ўзроўню бяспекі і абараназдольнасці Саюза. Заканчэнне «халоднай вайны», на яго думку, не прынесла планеце доўгачаканага ўсеагульнага міру, не вырашыла многіх праблем міжнароднай бяспекі. Усё мацней адчуваецца эканамічны і палітычны націск з Захаду. Беларусам не можуць даравацца і Саюз з Расіяй, і надзейную абарону нашай агульнай абароннай прасторы.

Паводле слоў прэзідэнта, у першую чаргу да беларускіх граніц хоча наблізіць ваенныя рубяжы НАТО. Цяпер ужо на тэрыторыі Польшчы дзейнічаюць цэнтры і праводзяцца «круглыя сталы» беларускай апазіцыі.

Разам з тым Аляксандр Лукашэнка заявіў, што мы захоўваем вытрымку, шукаем палітычныя шляхі вырашэння праблем, якія ўзнікаюць. «Аднак пазіцый сваіх, суверэнітэту Беларусі, агульных інтарэсаў беларуска-расійскага Саюза, — сказаў ён, не ўступім нікому і ні пад якім націскам».

Прэзідэнт падкрэсліў, што палітычнае кіраўніцтва Расіі і Беларусі салідарнае і аднадушнае ў сваіх ацэнках пашырэння НАТО, яно не прымае гэты працэс, паколькі ён не прынясе Еўропе большай бяспекі. Ва ўмовах, якія складваюцца, Беларусь, як і Расія, вымушана зыходзіць з таго, што па-ранейшаму гарантам незалежнасці, суверэнітэту і тэрытарыяльнай цэласнасці застаюцца абаронныя магчымасці дзвюх краін і іх узброеныя сілы. У сувязі з гэтым ён адзначыў, што стварэнне Саюза Беларусі і Расіі прадаставіла унікальную магчымасць фарміравання адзінай абароннай прасторы, аб'яднання абаронных патэнцыялаў.

Меры, што прымаюцца ў галіне сумеснага забеспячэння бяспекі, безумоўна, патрабуюць і карэкціроўкі ваенных дактрын, збліжэння нацыянальных заканадаўстваў у галіне ваеннага будаўніцтва, узгодненых дзеянняў па правядзенню ваеннай рэформы ў нашых краінах.

Улічваючы, што і ў Расіі, і ў Беларусі ваенная рэформа — наспелая неабходнасць, кіраўнік беларускай дзяржавы лічыць, што дзеянні дзвюх дзяржаў у гэтым напрамку павінны быць скаардынаваны па задуме, часу, асноўных прынцыпах і напрамках. Гэта стане залогам надзейнай бяспекі і падтрымання высокай абараназдольнасці Саюза.

Аляксандр Лукашэнка расказаў аб сваёй нядаўняй паездцы на заходнія рубяжы Саюза, аб наведванні Брэста, ваенных гарнізонаў і пагранічных застаў. Ён запэўніў прысутных, што гэтыя рубяжы надзейна абаронены. Разам з тым, паводле слоў прэзідэнта, гэта сустрэча з імі ўсяляе ўпэўненасць у тым, што і на Усходзе абарона нашага агульнага дома знаходзіцца ў надзейных руках.

Кіраўнік беларускай дзяржавы ад усёй душы павіншаваў далёкаўсходнікаў з Днём абаронцаў Айчыны, пажадаў ім моцнага здароўя, поспехаў у працы і воінскай службе, шчасця і дабра.

БЕЛТА.

Пеленг-навіны

ГЕНЕРАЛЬНЫ САКРАТАР ААН ДАМОВІЎСЯ З БАГДАДАМ

Генеральны сакратар ААН Кофі Анан учора падрабязна інфарміраваў Савет Бяспекі аб пагадненні, якое ён заключыў у Багдадзе. Кофі Анан лічыць, што Савет Бяспекі адобрыць пагадненне.

Прэзідэнт ЗША Клінтан заявіў, што пачакае з канчатковымі высновамі да таго часу, пакуль разбярэцца з усімі дэталямі пагаднення. Калі пагадненне будзе прынята, гаворыць Клінтан, на наступным этапе трэба будзе выпрабаваць гатоўнасць Ірака прадаставіць членам спецкамісіі ААН неадкладны і неабмежаваны доступ да ўсіх іракскіх аб'ектаў. Пакуль амерыканскім узброеным сілам у басейне Персідскага заліва загадана заставацца ў стане поўнай баявой гатоўнасці.

ЧАЛАВЕЧЫЯ ОРГАНЫ З КІТАЯ

У Нью-Йорку арыштаваны два кітайцы, якія спрабавалі гандляваць органамі пакараных смерцю зняволеных. Арыштаваныя прапаноўвалі агенту ФБР, які выдаваў сябе за пакупніка чалавечых органаў, ныркі, пячонку, рагавіцы, лёгкія і скуру маладых, здаровых зняволеных, якіх пакаралі смерцю ў кітайскіх турмах. Калі гандляроў прызнаюць вінаватымі, ім пагражае зняволенне тэрмінам да 5 гадоў і грашовы штраф у памеры 250 тысяч долараў.

ВА ЎРАДЗЕ РАСІІ ЧАКАЮЦЦА ПЕРАМЕНЫ

Прэзідэнт Расіі Ельцын намякае на магчымыя кадравыя перамены ва ўрадзе на маючым адбыцца спецыяльным пасяджэнні па эканамічнай палітыцы. Па словах прэзідэнта, у чацвер адказным чыноўнікам давядзецца адказваць за «чарапашыя тэмпы» эканамічных рэформаў. У сваім пасланні Федэральнаму сходу прэзідэнт Ельцын прыгразіў адправіць урад у адстаўку, калі не будуць выкананы ключавыя стратэгічныя задачы гэтага года. Напрыклад, не будзе прыняты рэалістычны федэральны бюджэт на 1998 год.

ШВАРЦЭНЕГЕРА АБАРАНІЎ СУД

Каліфарнійскі суд прысудзіў двух фатографаў папарацы да турэмнага зняволення за хуліганскія паводзіны ў дачыненні да кінаакцёра Арнольда Шварцэнегера і яго жонкі, у той час, калі яны адвозілі свайго сына ў школу. Англічане Олбраен і Гарысан прызнаны вінаватымі ў тым, што ў мінулым годзе яны заблакіравалі сваімі машынамі «Мерседэс», у якім знаходзіўся Шварцэнегер, каб сфатаграфаваць яго з жонкай. У той час акцёр папраўляўся пасля аперацыі на адкрытым сэрцы, і яго жонка была на 5-м месяцы цяжарнасці. Абодва папарацы абскардзілі прысуд.

ФБРАЎЦЫ БУДУЦЬ НЯНЬЧЫЦЬ НЕМАЎЛЯТ

Добрую навіну падрыхтаваў для сваіх супрацоўнікаў шэф ФБР. Цяпер аплатныя водпускі па догляду за нованароджанымі ў яго ведамстве будуць прадастаўляць не толькі мамам, але і татам. Сышчыкі, спецагенты, снайперы, члены груп захопу і іншыя супрацоўнікі змогуць чаргавацца з жонкамі ў справе кармлення і спавівання немаўлят. Спецыялісты выказалі думку, што вопыт такой знакамітай арганізацыі пяроймуць іншыя славыя структуры.

Паводле паведамленняў радыё «Свабода», «Голас Амерыкі» і «Радыё-РОКС».

300 разоў на сцэне

27 лютага ў тэатры оперы і балета будзе паказаны юбілейны спектакль П. І. Чайкоўскага «Шчаўкунок». Вось ужо ў трохсоты раз «Шчаўкунок» у цудоўнай харэаграфіі В. Елізар'ева пабачаць беларускія гледачы. Спектакль гэты з аднолькавай цікавасцю глядзяць як дарослыя, так і дзеці.

У галоўных ролях у юбілейным спектаклі будуць занятыя заслужаныя артысты Беларусі К. Фадзеева, В. Захараў, А. Фурман.

В. САВІЦКІ.

«Беллегмаш-98»

Пад гэтай назвай завяршыла сваю работу чацвёртая міжнародная спецыялізаваная выстаўка, якая была наладжана кампаніяй «Мінэкспа».

Прадстаўнікі больш чым дзесяці краін выставілі сваю прадукцыю, напрыклад, шырока было прадстаўлена абсталяванне італьянскіх фірмаў. Яны ведаюць, што станкі многіх прадпрыемстваў лёгкай прамысловасці Беларусі зношаныя, іх у хуткім часе прыйдзецца замяняць. І таму італьянскія вытворцы настойліва прапаноўваюць сваю прадукцыю.

У час выстаўкі адбыліся шматлікія перагаворы, якія ў будучым абернуцца выгаднымі для абодвух бакоў кантрактамі.

Леанід ТУГАРЫН.

Старонка Паўла Глобы

26 ЛЮТАГА, ЧАЦВЕР

Рэкамендацыі. Не забывайцеся пра сонечнае зацьменне, якое пачнецца сёння ў 20 гадзін 28 хвілін па маскоўскаму часу. Час крытычны і фатальны. Нагадаем, што аура зацьмення працягнецца да 1 сакавіка. Перанясіце ўсе важныя справы на іншы час. Ва ўсім павінны быць асцярожнасць і ўважлівасць. Сёння вялікая верагоднасць сурокаў. Слабым людзям і дзецям неабходна прыняць меры засцярогі. Рэкамендуюцца пакорлівасць і пакаянне. У гэты дзень лепш займацца хатнімі справамі. Спрыяльны час для інтэлектуальнай працы, рашэння лагічных задач. Добра пячы хлеб, пірагі. Нельга стрыгчы валасы і пазногці, галіцца, прымаць ванны. Але абавязковае абмыванне перад сном. Проціпаказаны сексуальныя кантакты. Гэта час посту.

Адзенне. Рэкамендуюцца чырвоны, бэзавы і белы колеры. Пазбягайце бляклых і балотных тонаў.

Прыметы. Знайсці металічныя ці бліскучыя прадметы — знак дапамогі. Выпадкова ўпусціць нож — знак таго, што вашы ворагі будуць пакараны. Калі вы разбілі пасудзіну, дык гэта гаворыць аб тым, што вы зрабілі няправільны выбар у жыцці і вас засцерагаюць ад памылак. Рассыпаць соль — да спрэчак і хаосу.

Сны. Сімвалічныя сны не спраўджваюцца. Убачыць агонь ці крыніцу святла — знак аховы і дапамогі. Бачыць сябе без адзення — да беднасці і адзіноты.

Медыцына. Проціпаказаныя аперацыі. Слабыя печань, органы пачуццяў і ногі. Павышаная небяспека алергіі. Добра лячыць кішэчнік.

Падрыхтавана да друку спецыяльна для «Звязды» астралагічным цэнтрам «АРБА».

Калектыў часопіса «Алеся» выказвае глыбокае спачуванне галоўнаму рэдактару часопіса Марыі Іосіфаўне Карпенка з прычыны напаткаўшага яе гора — смерці МУЖА.

Калектыў «Звязды» выказвае шчырыя спачуванні галоўнаму рэдактару часопіса «Алеся» М. І. Карпенка з выпадку напаткаўшага яе гора — смерці МУЖА.

СЁННЯ

СОНЦА

	Усход	Заход	Даўжыня дня
Мінск –	7.08	17.38	10.30
Віцебск –	7.01	17.25	10.24
Магілёў –	7.58	17.27	10.29
Гомель –	7.52	17.27	10.35
Гродна –	7.23	17.53	10.30
Брэст –	7.21	17.57	10.36

МЕСЯЦ

Маладзік 26 лютага.
З 7.45 – 28-ыя месяцавыя суткі.
Месяц – у сузор'і Вадалея.

ІМЯНІНЫ

Пр. Аляксія
К. Віктара, Цэзара

НАДВОР'Е

Сёння ўдзень па рэспубліцы захаваецца воблачнае з праясненнямі надвор'е, па заходняй палавіне невялікія ападкі, слабы галалёд. Тэмпература паветра ў Віцебску, Магілёве і Гомелі — 2—4, Мінску — 1—3 градусы марозу, Гродне — 0—2, Брэсце — 1—3 градусы цяпла.

У наступныя двое сутак: 26-га ўначы на большай частцы тэрыторыі мокры снег; 27-га месцамі невялікія ападкі. Тэмпература 26-га ўначы — мінус 3—плюс 2, удзень — 3—8, па поўдню да 11 градусаў вышэй нуля; 27-га ўначы — 0—5, удзень — 3—8 градусаў цяпла.

СТАН СПРАЎ У ЭКАНОМІЦЫ САЮЗА БЕЛАРУСІ І РАСІІ ЗАЛЕЖЫЦЬ АД ЯКАСЦІ ЎЗРОЎНЮ НАВУКІ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Прэзідэнт выказаў упэўненасць, што стан спраў у эканоміцы Саюза Беларусі і Расіі напрамую залежыць ад якаснага ўзроўню навукі. На яго думку, далей па шляху эканамічнага і навукова-тэхнічнага прагрэсу мы можам ісці толькі разам з навукай.

Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што рэаліі сучаснага свету такія: тэхналагічны аспект вызначае і магутнасць, і багацце кожнай канкрэтнай дзяржавы. Тэхналогія ўсё больш выступае цэнтральным паняццем у сістэмах дзяржаўнага кіравання. І галоўнае месца тут належыць навуцы. «Зможам сумеснымі намаганнямі зноў вывесці беларускую і расійскую навуку на сусветны ўзровень — будзе тэхналагічны прарыў, будзе магутная сучасная вытворчасць, будзе забяспечана надзейная бяспека нашых дзяржаў і нашага Саюза, будзе высокая культура і маральнае здароўе грамадства. Не справімся — ператворымся ў краіны трэцяга свету», — сказаў ён. На думку прэзідэнта, праблемы развіцця навукі — гэта праблемы агульнанацыянальнага выжывання і прагрэсу грамадства.

Гаворачы аб развіцці навукі ў Беларусі, кіраўнік дзяржавы падкрэсліў, што ён падтрымаў Акадэмію навук Рэспублікі Беларусь, сваім указам надаў ёй статус нацыянальнай. У беларускім парламенце прыняты ў першым чытанні Закон «Аб Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі». Прэзідэнт акадэміі цяпер з'яўляецца членам беларускага ўрада, валодае паўнамоцтвамі міністра. У рэспубліцы дэмакратызавана вышэйшая школа. Напрыклад, у мінулым годзе колькасць абітурыентаў у інстытуты і універсітэты больш чым на 30 працэнтаў перавысіла колькасць тых, хто паступаў у ВНУ ў 1989 годзе. А гэта значыць, што моладзь верыць у будучыню. Верыць, што яе веды спатрэбяцца краіне. Расце і прыём у аспірантуру па самых сучасных спецыяльнасцях. А значыць, і ў навукі ёсць будучыня.

Паводле слоў прэзідэнта, у гэтым годзе асігнаванні на навуку ў рэспубліцы павялічацца на 30—35 працэнтаў. Інтэнсіўна ідзе будаўніцтва жылля для вучоных. Створаны спецыяльны прэзідэнцкі фонд па падтрымцы таленавітай моладзі.

Аляксандр Лукашэнка расказаў расійскім вучоным аб знешняй палітыцы Беларусі. Паводле яго слоў, у апошнія гады ў свеце адбыліся кардынальныя змены. З ліквідацыяй Варшаўскага дагавора і распадам СССР знікла паняцце двухпалярнасці, а заадно і парытэт сіл, сусветная раўнавага. На змену парытэту прыходзяць дзве сусветныя тэндэнцыі. Па-першае, выразна вырысавалася пагроза трансатлантычнага манапалізму, што праяўляецца ў першую чаргу ў пашырэнні і нарошчванні агрэсіўнага патэнцыялу НАТО. Гэты манапалізм праяўляецца і ў іншых рэгіёнах, у прыватнасці ў Паўднёва-Усходняй Азіі, дзе разгарнуўся добра арганізаваны фінансава-эканамічны крызіс з мэтай пакараць васалаў, якія расхрабрыліся.

Другая сусветная тэндэнцыя праяўляецца ў тым, што свет імкнецца да многапалярнага ўладкавання. Аб гэтым сведчаць многія факты. У прыватнасці, узмацненне ўплыву такіх краін, як Германія, Францыя, Кітай.

У сувязі з гэтым Рэспубліка Беларусь мае намер праводзіць больш актыўную палітыку збліжэння з Германіяй, якая апошнім часам не дэкларуе, а дэманструе яўную цікавасць да нашай краіны. У многім яна абумоўлена паважлівымі адносінамі да Беларусі, якія паявіліся ў Германіі пасля ўзнікнення ўплывовага геапалітычнага фактару — Саюза Беларусі і Расіі. «Мы будзем паслядоўна ажыццяўляць стратэгію больш цеснага супрацоўніцтва з Германіяй, а гэта зусім магчыма пры пэўных намаганнях з абодвух бакоў. Зусім рэальнае стварэнне своеасаблівага пояса павышанай бяспекі для Беларусі на фундаменце раўнапраўных і дружалюбных адносінаў з цэлым шэрагам вядучых дзяржаў Еўропы і Азіі», — сказаў прэзідэнт.

Гаворачы аб неабходнасці супрацоўніцтва беларускіх і расійскіх вучоных, Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што Беларусь як краіна, якая мае абмежаваныя крыніцы асноўных відаў сыравіны і энергіі, мае патрэбу ў фундаментальнай распрацоўцы энерга- і матэрыялазберагальных тэхналогій. Нам патрэбны навуковыя рэкамендацыі па стварэнню найбольш эканамічна выгадных схем транспарціроўкі камплектуючых вырабаў і энергарэсурсаў з Сібіры і расійскай Поўначы ў Беларусь. Мы чакаем эфектыўнага супрацоўніцтва нашых матэматычных навуковых школ, якія ўзбагацілі б інжынерную думку самымі сучаснымі метадалогіямі матэматычных разлікаў. Адной з найбольш актуальных задач для Беларусі, паводле яго слоў, застаецца ліквідацыя наступстваў аварыі на Чарнобыльскай АЭС. Таму рэспубліка мае патрэбу ў навуковых распрацоўках чарнобыльскіх праблем. Пачынаючы з пытанняў развіцця радыяцыйнай медыцыны, прафілактыкі і дыягностыкі сардэчна-сасудзістых захворванняў і заканчваючы задачамі вяртання ў строй вялікіх урадлівых масіваў, што апынуліся ў зоне радыяцыі.

Акрамя таго, лічыць прэзідэнт, мы павінны ўдасканальваць і абаронныя тэхналогіі. Ні для кога не сакрэт, што ў Беларусі намаганнямі ўсяго Савецкага Саюза была створана магутная абаронная прамысловасць. Яна сёння працуе на агульную бяспеку, і развіваць мы яе павінны разам. Шмат агульных задач у геолагаў Беларусі і Расіі.

Прэзідэнт адзначыў, што ў Сібіры нямала месцаў кампактнага рассялення беларусаў, якія прыйшлі сюды яшчэ ў XIX стагоддзі. А гэта, на яго думку, адкрывае шырокі спектр для даследаванняў дэмографаў, этнографаў, вучоных у галіне фальклору. Аляксандр Лукашэнка з задавальненнем адзначыў, што ўжо цяпер эфектыўна супрацоўнічаюць Інстытут фізікі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі і Інстытут лазернай фізікі Сібірскага аддзялення расійскай Акадэміі навук.

Кіраўнік дзяржавы сказаў, што перад яго ад'ездам у гэты рэгіён беларускія вучоныя перадалі некалькі зусім канкрэтных прапаноў па супрацоўніцтву з расіянамі. У прыватнасці, Фізіка-тэхнічны інстытут Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі гатовы прадоўжыць сумесныя работы з Томскім інстытутам моцнадакладнай электронікі. Інстытут геалагічных навук Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі мог бы сумесна з Інстытутам геалогіі і геафізікі прадоўжыць работы па прагназіраванню сейсмічнай актыўнасці ў межах старажытных платформаў.

Сам прэзідэнт прапанаваў стварыць у Сібірскім аддзяленні расійскай Акадэміі навук і ў беларускай Нацыянальнай акадэміі рабочыя групы, якія падрыхтавалі б прапановы для сумеснага плана навуковага супрацоўніцтва. Са свайго боку ён як Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь і Старшыня Вышэйшага Савета Саюза Беларусі і Расіі паабяцаў максімальную падтрымку ў іх рэалізацыі.

БЕЛТА.

Гаспадарчыя суды гатовы прыйсці на дапамогу падманутым і абрабаваным

У МІНУЛЫМ ГОДЗЕ Ў ГАСПАДАРЧЫЯ СУДЫ БЕЛАРУСІ ПАСТУПІЛА БОЛЬШ ЗА 10 ТЫСЯЧ ГАСПАДАРЧЫХ СПРЭЧАК

24 лютага адбыўся пленум Вышэйшага гаспадарчага суда (ВГС) краіны, на якім былі падведзены вынікі работы гаспадарчых суддзяў за мінулы год і вызначаны прыярытэтныя задачы на год цяперашні.

Са справаздачным дакладам на пленуме выступіў старшыня Вышэйшага гаспадарчага суда **Уладзімір БОЙКА.**

Адметна, што кіраўнік ВГС асноўную ўвагу ў сваім выступленні засяродзіў не на поспехах гаспадарчых судоў, а на праблемах дзейнасці гэтых устаноў і недахопах асобных суддзяў. Хоць, дзеля справядлівасці, варта адзначыць, што гаспадарчыя суды краіны ў мінулым годзе папрацавалі даволі плённа. Гаспадарчымі судамі спагнана з вінаватых каля 3,5 трыльёна рублёў, у тым ліку 2,2 трыльёна рублёў на карысць суб'ектаў гаспадарання дзяржаўнай формы ўласнасці.

Разам з тым, як адзначыў у сваім выступленні Уладзімір Бойка, работа гаспадарчых судоў магла б быць куды больш эфектыўнай, калі б не перашкаджала недасканаласць нашага заканадаўства. У прыватнасці, па словах старшыні ВГС, у Беларусі наспела вострая неабходнасць прыняцця Падатковага кодэкса, новага закона аб банкруцтве, прадпрымальніцкага кодэкса, закона, які б дакладна рэгуляваў правы акцыянераў. Як адзначыў Уладзімір Бойка, ужо ёсць выпадкі, калі замежныя асобы спрабуюць, і не без поспеху, незаконна атрымаць кантрольны пакет акцый беларускіх прадпрыемстваў, не ўкладваючы ў іх ні рубля.

Вельмі насцярожвае кіраўніцтва Вышэйшага гаспадарчага суда рост дэбіторскай запазычанасці калгасаў і саўгасаў. Толькі за тры апошнія месяцы мінулага года ў інтарэсах калгасаў і саўгасаў гаспадарчымі судамі было ўзбуджана 90 спраў, па якіх спагнана 9,4 мільярда рублёў. Апроч таго многія даўжнікі сельгаспрадпрыемстваў добраахвотна вярнулі грошы.

Аднак гаварыць аб тым, што зараз усе сельгаспрадпрыемствы краіны не маюць эканамічных прэтэнзій да сваіх партнёраў, яшчэ рана. Па словах Уладзіміра Бойкі, праблема ў тым, што многія кіраўнікі пакрыўджаных калгасаў і саўгасаў не хочуць звяртацца ў суд для вырашэння канфліктаў. Таму старшыня Вышэйшага гаспадарчага суда прапанаваў прысутным на пленуме Генеральнаму пракурору і намесніку старшыні Камітэта дзяржкантролю сёлета правесці сумесную праверку калгасаў і саўгасаў, каб выявіць прычыны дэбіторскай запазычанасці і спагнаць з вінаватых даўгі на карысць сельгаспрадпрыемстваў.

Дарэчы, не толькі калгасы і саўгасы, але і многія іншыя прадпрыемствы не хочуць, а часам проста не могуць звярнуцца ў гаспадарчыя суды для абароны сваіх інтарэсаў, паколькі для гэтага трэба заплаціць немалую пошліну. Як паведаміў Уладзімір Бойка, Вышэйшы гаспадарчы суд зараз рыхтуе прапановы па змяншэнню ставак судовых пошлін для суб'ектаў гаспадарання, якія трапілі ў цяжкае фінансавае становішча.

Нямала ўвагі на пленуме было ўдзелена і якасці работы саміх гаспадарчых суддзяў. Кіраўнік Вышэйшага гаспадарчага суда не пабаяўся вынесці смецце з хаты і паведаміў, што ў некаторых судовых установах яшчэ шмат валакіты, суддзі не заўсёды выносяць справядлівыя рашэнні. Напрыклад, у мінулым годзе было адменена 4,5 працэнта судовых рашэнняў.

Кіраўніцтва ВГС нямала ўвагі ўдзяляе рабоце з кадрамі. За мінулы год суддзейскі корпус гаспадарчых судоў быў абноўлены на 25 працэнтаў, больш чым на трэць змяніўся састаў Вышэйшага гаспадарчага суда. Словам, суб'екты гаспадарання нашай краіны могуць разлічваць на кваліфікаваную абарону сваіх эканамічных інтарэсаў у гаспадарчых судах Беларусі.

Мікола ДЗЯБЁЛА.

Інфарм-кактэйль

Пераможцам чарговага традыцыйнага забегу па лесвіцы нью-йоркскага небаскроба «Эмпайр стэйт білдзінг» стаў аўстралійскі камп'ютэршчык Тэры Персел. Ён літаральна ўзляцеў на 86-ты паверх небаскроба, дзе размешчана глядзельная пляцоўка, пераадолеўшы 1576 прыступак за 10 хвілін 49 секунд і пакінуўшы ззаду 145 іншых удзельнікаў гэтых спаборніцтваў. Апошнім фінішную рысу на вышыні 320 метраў перасёк ветэран забегаў, 86-гадовы сіцыліец Чыко Шымоне, якому спатрэбілася на складаны і цяжкі маршрут 30 хвілін і 54 секунды.

Рэйтэр.

Погляд

Шыдлоўскага і Лабковіча прыгаварылі да 1,5 года пазбаўлення волі

ПЕРШАГА — У ПАПРАЎЧАЙ КАЛОНІІ ЎЗМОЦНЕНАГА РЭЖЫМУ, ДРУГОГА — З ДВУХГАДОВАЙ АДТЭРМІНОЎКАЙ

24 лютага быў вынесены прыгавор Мінскім абласным судом па так званай «стаўбцоўскай» крымінальнай справе супраць актывістаў Маладога фронту — школьніка Вадзіма Лабковіча і студэнта Аляксея Шыдлоўскага. Напярэдадні ў судзе пад старшынствам Уладзіміра Лаўрова прайшлі спрэчкі бакоў па справе.

Нагадаем, што Шыдлоўскі і Лабковіч абвінавачваюцца ў тым, што 3 жніўня мінулага года яны аэразольнай фарбай зрабілі розныя надпісы на сценах некалькіх будынкаў г. Стоўбцы, памянялі сцяг над будынкам райвыканкама і запэцкалі фарбамі помнікі Леніну і Дзяржынскаму.

Пракурор Дзмітрый Цімафееў выказаў сваю ўпэўненасць у вінаватасці падсудных:

— Шыдлоўскі і Лабковіч хацелі кінуць грамадству выклік. Падсудныя ўчынілі грамадска небяспечнае злачынства, — падкрэсліў пракурор у сваёй прамове.

Тым не менш, пракурор палічыў недаказанымі такія прыметы вінаватасці падсудных, як зрыў нармальнай дзейнасці арганізацый і ўчыненне бясчынстваў.

Таксама ён адмовіўся ад абвінавачання як Шыдлоўскага, так і Лабковіча па артыкулах 186-2 і 225-2 Крымінальнага кодэкса (знявага дзяржаўных сімвалаў і пашкоджанне гісторыка-культурных каштоўнасцяў). Ранейшае абвінавачанне па гэтых артыкулах не было пацверджана ім, паколькі не зафіксавана публічнага глумлення над дзяржаўным сцягам, яго спальвання і г. д., а таксама па той прычыне, што помнікі, запэцканыя маладафронтаўцамі фарбай, не мелі адпаведных ахоўных дошак. Пракурор таксама палічыў беспадстаўнымі заявы Шыдлоўскага аб тым, што яго збівалі ў Жодзінскім СІЗО 12 верасня мінулага года.

Улічваючы тое, што асобы абвінавачваемых характарызуюцца станоўча і што матэрыяльны ўрон, нанесены імі, ужо кампенсаваны іх бацькамі, а таксама тое, што падсудныя ўпершыню прыцягваюцца да крымінальнай адказнасці і што яны раскаяліся, пракурор прапанаваў суду прыгаварыць Аляксея Шыдлоўскага да двух гадоў пазбаўлення волі з адбываннем у папраўча-працоўнай калоніі ўзмоцненага рэжыму, а непаўналетняга Вадзіма Лабковіча — да двух гадоў пазбаўлення волі з адтэрміноўкай на два гады.

У апошнім слове Аляксей Шыдлоўскі папрасіў прабачэння ў родзічаў за трывогі і клопаты, звязаныя з яго арыштам і судом: «Я пабыў у СІЗО і зразумеў, што тамтэйшае жыццё не для мяне, я не лічу, што мяне варта накіроўваць у калонію...»

У апошнім слове Вадзім Лабковіч папрасіў прабачэння ў сваёй маці і зазначыў, што ён хоча пайсці ў школу і закончыць выпускны клас.

Нягледзячы на адмаўленне пракурора ад двух артыкулаў абвінавачвання, суд прыняў іншае рашэнне і палічыў мэтазгодным прызнаць Шыдлоўскага і Лабковіча вінаватымі па ўсіх трох артыкулах. Па артыкулу 201-2 Крымінальнага кодэкса суд прыгаварыў абодвух да 1,5 года пазбаўлення волі, па артыкулу 186-2 — да 2-мільённага штрафу, па 225-2 — да 6 месяцаў пазбаўлення волі. Зыходзячы з прынцыпу паглынання больш цяжкім пакараннем меней цяжкага, абодвум асуджаным засталося пакаранне ў 1,5 года. Аднак Аляксею Шыдлоўскаму гэтыя паўтара года давядзецца адбываць у папраўча-працоўнай калоніі ўзмоцненага рэжыму, а Вадзіму Лабковічу суд даў двухгадовую адтэрміноўку. Суд улічыў факт непаўналецця 16-гадовага Вадзіма Лабковіча і пастанавіў змяніць яму меру стрымання і вызваліць непасрэдна ў зале суда.

На вуліцы Вадзіма сустракалі яго аднакласнікі і актывісты БНФ, якіх сабралася больш сотні. Атмасфера складвалася напружаная. Некалькі дзесяткаў амонаўцаў ахоўвалі суд і не дапускалі ніякіх дэманстрацый, тым не менш пэўная несанкцыяніраваная акцыя адбылася падчас сустрэчы Вадзіма Лабковіча. У выніку быў затрыманы вядомы палітык Валерый Шчукін. Раніцай у гэты ж дзень супрацоўнікі праваахоўных органаў затрымалі яшчэ некалькі чалавек за несанкцыяніраваную акцыю.

Валер КАЛІНОЎСКІ.

Сядзіба

Выпуск № 7 (395)

Рубрыку вядзе Мікалай ЧАХОЎСКІ

КАПУСТА НА НАСЕННЕ

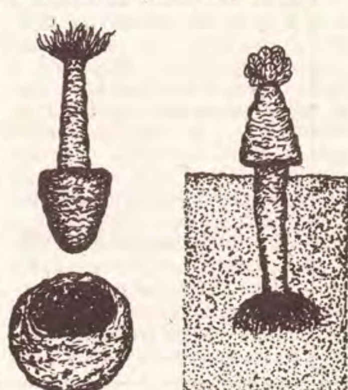
Многія сяляне і дачнікі імкнуцца мець сваё насенне капусты. Але атрымліваюць яго не ўсе. То культура не развівае магутных парасткаў, то раптам наваляцца хваробы, то ўсё з'ядуць вусені.

Перыяд для атрымання насення — два гады. У першы неабходна выгадаваць выдатныя качаны — па вазе, па шчыльнасці, па чысціні. Але гэта толькі частка поспеху. Іх неабходна ўмела захаваць зімою, ранняй вясною высадзіўшы на градку, зноў абараняць ад хвароб і шкоднікаў, умела фарміраваць ураджай насення.

Усе качаны капусты (ранніх тэрмінаў выспявання, сярэдніх і позніх) захоўваюцца аднолькава. Іх трымаюць у памяшканнях, дзе ёсць прыток свежага паветра, а тэмпература ў межах нуля: ад +1 да -1 градусаў. Вільготнасць паветра вонкавая — гэта значыць амаль 95 працэнтаў. Можна, вядома, і крыху парушыць тэмпературны рэжым: цяплей — халадней. Але выхад насення акажацца ніжэйшым, ды і хваробы не прымусяць сябе доўга чакаць.

Усе качаны з добрым каранёвым валаснікам. Вонкавыя лісцікі, якія пакрываюць шчыльную галоўку, без гнілі. Заўважылі нешта падобнае — хворы ліст зніміце.

Першымі садзяць познюю і сярэдняспелую капусту. Як абрэзаць качан, відаць з малюнка. Вельмі асцярожна знімаць верх качана. Там самыя моцныя пупышкі. Іх не [illegible]

[illegible] шло лепш, нашы асобіны можна падгадаваць у хаце ў спецыяльнай ёмістасці (можна выкарыстаць старое вядро). Але гэты «расадны» перыяд не павінен зацягвацца — як толькі выкінуцца белыя карэньчыкі, пасля разам з зямлёю высаджваць на градку. Глыбіня пасадкі — амаль да самай агаленай храпкі. Глеба ўгноена вельмі добра. А летам яшчэ і падкормкі — да двухтрох.

Усе сарты капусты пераапыляюцца. Значыць, прасторавая ізаляцыя да 500 метраў! А колькі можна [illegible]

ПЕРАПІСКА З ЧЫТАЧАМІ

КУРЛОВІЧ, СЕРАК, КАСТРАМЕ, *Рэчыца.*

У лютым насенне на расаду высяваюць тыя, хто мае магчымасць абсталяваць парнічок ля свайго дома. У ім яма з біяпалівам (гноем, які ўстойліва гніе, выдзяляючы цяпло). Усім астатнім дачнікам час сяўбы на расаду прыпадае на сакавік. Калі ёсць плёначная цяплічка, то можна і недзе ў межах жаночага свята. Там якраз лепшыя дні па месяцаваму календару — 7 і 8 сакавіка. Жадаеце высаджваць сваіх гадаванцаў у адкрыты грунт, тады тыя памідоры ды перцы высяваюць у канцы сакавіка. Агуркі на расаду сеюць у першых чыслах красавіка.

Як угнойваць градкі, мы пісалі не адзін раз. На 10 кв. метраў трэба даваць: ад 40 да 70 кг гною (лепш конскага, пасля — ад буйной рагатай жывёлы), да 50 г простага суперфасфату, па аднаму літроваму слоіку прасеянага попелу і даламітавай мукі, бор дабавіце ў першых падкормках (на вядро каравяку 5 г борнай кіслаты і столькі ж меднага купарвасу). І купарвас, і борную кіслату разводзіць у цёплай вадзе (40—50 градусаў).

Угнаенні раўнамерна размеркаваць на плошчы, культыватарам ці рыдлёўкай злёгку перамяшаць з верхнім слоем глебы (10 см) пасля перакапаць на глыбіню да 30 см. Усе ўгнаенні якраз будуць у сярэдзіне слоя зямлі і спрацуюць найлепшым чынам. Арганіку і «хі- [illegible]

А.П. ЯКУБОВІЧ, *Мастоўскі раён.*

Да цыбулі-рапкі і цыбулі-чарнушкі [illegible] ... адмірае. Ураджаю няма.

Мера першая — прафілактыка. Унясіце ўгнаенні, ускапайце градку. Зрабіце канаўкі, дзе будзе развівацца цыбуля. Прапарце іх кіпенем (вядро на 4 метры), ці на градцы спаліце сухую салому, галінкі, стружкі.

Мера другая — непасрэдная барацьба. Абавязковае і частае (раз на тыдзень) рыхленне міжрадкоўяў культыватарам ці матычкай. Паліў раслін, пад корань растворам солі — шклянку на вядро вады. Вядро расходаваць на 3 пагонныя метры. Пасыпаць радкі пасля гэтага (на другі дзень) попелам ці ў роўнай долі тытунёвым пылам і вапнай. Расход — шклянка-дзве на ўсю градку. Выдаляць хворыя асобіны.

Яшчэ адзін вораг — мучністая раса (з сямейства грыбкоў). Двойчы ці тройчы, пачынаючы з трэцяга лісціка, апрацаваць пасадкі бардоскай сумессю, хлорвокісам медзі, фундазолам ці новымі прэпаратамі (скорам). Карыстацца распыляльнікам. Пяро з такіх градак не ўжываць.

ТАРА ДЛЯ РАСАДЫ

[illegible]

ПАДМАН НА... КАРЫСЦЬ

Студзень—сакавік — якраз тыя месяцы, калі цяляцца каровы. Болей малака на базарах, бо малыя не ў стане ўсё выссаць. І з кожным днём гэта малочная прыбаўка расце. Максімум настане ў маі-чэрвені, калі жывёла выйдзе на пашу.

Ці ёсць нейкія захады, каб ад цяляці «ўкрасці» больш малака? Ёсць! Агульнавядома, што паўтара- ці двухмесячнае цяля ўжывае да 350 літраў малака. Гэта даволі многа. Такія «страты» адчувальныя для сельскіх жыхароў, бо малако сёння цэніцца высока. Вось і сталі кемлівыя гаспадыні частаваць цялят... рознымі настоямі. У асноўным з выкарыстаннем траў. Атрымліваецца так, што падман ідзе на карысць.

Рыхтуецца напой вельмі проста. Бярэцца самае лепшае сена (200—300 г на вядро), заліваецца кіпнем. Настойваецца, як звычайна цэдзіцца, затым уліваецца ў малако. Спачатку шклянку (200 г) на літр, пасля — паўтары, а з 20-дзённага ўзросту малако разбаўляецца настоем амаль напалову. Разбаўленае піцво пераліваецца ў бутэльку з соскай. Цяляты п'юць яго з ахвотай. Вітаміны, якія ўтрымліваюцца ў травах, быццам за вушы цягнуць маладняк. Поўсць у цялят бліскучая, гладкая. Самі яны вясёлыя і вельмі рухавыя. А гэта якраз тое, што трэба. Зрэшты, растуць гадаванцы таксама добра.

Вядома, кожнае цяля ўтрымліваецца ў спецыяльнай разборнай клетцы. Яе памеры такія: вышыня і даўжыня 120 см, шырыня ўсяго 45 см. Цяля не можа ў ім развярнуцца. Гэта для таго, каб не злізвала свае ж выдзяленні. Вядома, клетку праз дзень-два праціраць ці мыць з мылам.

Падлога ў такой клетцы з дошак ці рэек з невялічкімі шчылінамі. Шчыліны прапускаюць вадкія выдзяленні. У стойле амаль заўсёды суха. Калі пад дошкамі падлогі выкапаць ямку, можна збіраць каштоўнае ўгнаенне «на будучае».

Важна, каб клетка стаяла побач з «мамай», была абаронена ад скразнякоў. Памятаць, што тэмпература ў першыя 20 дзён павінна быць не ніжэй 14 градусаў цяпла. У больш сталым узросце — да 12.

Здараецца, што гэтага дабіцца нельга — хлеў халодны. «Яслі» ставяць у хаце ці цёплай летняй кухні.

Прадбачым такое пытанне: а што пасля настояў з траў? З 20-дзённага ўзросту (а можна на дватры дні раней) маладняку даюць «жывое» сена. Спачатку жменьку, але самага смачнага, мурожнага. Пасля — да паўкілаграма. Сена павінна быць дробным. Пасля ў рацыён уводзяць гарбуз, моркву, бульбу. Вядома, усё здробненае. Пажадана ў гатаваным выглядзе. Але частку абавязкова і ў сырым — вітаміны не разбураюцца, страўнік жывёл «вучыцца» працаваць з поўнай нагрузкай.

Колькасць кармленняў — ад пяці да трох разоў у трохмесячным узросце. Летам даваць маладняку пойла (два разы) і трымаць увесь светлавы дзень на пашы. Вады — уволю. Карысць дадуць і падкормкі смачнай травой.

ЦІ НАБЫЛІ БРАШУРЫ?

Працягваецца продаж брашурак «Ураджайныя градкі» (газета «Для Вас»). Акрамя Мінска, дзе гэта работа добра пастаўлена ў магазінах «Сельгасхімія» (Чырваназорная, 8) і «Сельгаскніга» (праспект Скарыны), наша выданне ёсць у магазінах «Сельгасхімія» Гомеля, Гродна і Брэста, раённых і гарадскіх паштовых аддзяленнях Валожына, Навагрудка, Дзятлава, Карэліч, Талачына, Іванава, Шчучына, Іўя, Рагачова. Наведайцеся ў аддзяленні сувязі, спытайце ў паштальёнаў.

Можна заказаць выданні ў рэдакцыі. Але каштуюць яны даражэй, бо сёння вельмі дорага каштуе перасылка: 5500 рублёў — за адзін экземпляр і па 5000 рублёў — за два і больш экземпляраў (кожны).

У нас ёсць наступныя брашуры: № 17 (як атрымаць тону памідораў і 500 кг бульбы з соткі, а яшчэ высокія ўраджаі перцаў, баклажанаў, фізалісу, тытуню); № 18 (агарод па-замежнаму — ЗША, Англія, Чэхія); № 19 (усё пра сад — пасадкі, угнаенні, абрэзка, прышчэпкі і г. д.); № 21 (кветкі ля дома, здабыткі ўмельцаў).

З любога паштовага аддзялення на разліковы рахунак газеты «Звязда» вышліце перавод з указаннем нумароў брашур. Разліковы рахунак газеты такі: 3012210270016, код 739 у АКБ «Белбізнесбанк» г. Мінска. Адрас газеты: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10А, «Звязда».

Разборліва ўкажыце зваротны адрас з індэксам, прозвішча, імя і імя па бацьку. Якія брашуры жадаеце набыць (нумары), паведамляйце ў верхняй і ніжняй частцы грашовага пераводу. Як толькі прыйдзе перавод, адразу ж вышлем бандэроль.

Пажарныя шукаюць людзей ў завалах пасля тарнада ў Фларыдзе.

777

«Эль Ніньё». Ласкавая назва, ды жорсткі нораў

Зусім нядаўна ў вучоных, якія займаюцца экалагічнымі праблемамі глабальнага маштабу, з'явіўся яшчэ адзін галаўны боль. У мінулым і сёлетнім годзе актывізаваліся даследаванні новай кліматычнай з'явы — феномена, вядомага пад назвай «Эль Ніньё». Паводле сведчанняў некаторых навукоўцаў, новая сусветная навала можа аказацца самай значнай прыроднай з'явай усяго XX стагоддзя; яна найбольш істотна можа паўплываць на кліматычнае становішча на планеце.

Назву феномену далі перуанскія рыбакі яшчэ чвэрць стагоддзя таму. «Эль Ніньё» ў перакладзе з іспанскай мовы азначае «немаўля Хрыстова». Перуанцы, якія жылі на ўзбярэжжы, тады шчыра здзіўляліся невытлумачальнаму пацяпленню вады і паветра ў сваёй мясцовасці, пік якога прыпадаў якраз на свята Нараджэння Хрыстовага. Аднак, даўшы невядомай з'яве ласкавае імя, тыя ж паўднёваамерыканскія рыбакі сёння моцна расчараваліся і змянілі сваё стаўленне да феномена. Зараз яны дадаюць новы эпітэт «atrevido», што азначае нахабны, свавольны.

Такім чынам, упершыню «Эль [illegible]

[illegible] чоным дакладна пабудаваць толькі механізм нараджэння «немаўляці». Дарэчы, «Эль Ніньё» назіраецца не кожны год, а з'яўляецца звычайна з прамежкам у 3—5 гадоў. Найбольш моцныя нашэсці адбываюцца праз 11—12 гадоў.

Пляцоўкай для сваіх «гульняў» «Эль Ніньё» выбраў бяскрайнюю акваторыю Ціхага акіяна ад берагоў Паўднёвай Амерыкі да Аўстраліі і Інданэзіі. Звычайна ў гэтым месцы зямнога шара з усходу на захад уздоўж экватара дуюць цёплыя пасаты. Вецер фарміруе не толькі велізарныя атмасферныя патокі, але непасрэдным чынам уплывае на акіян: ён саграве паверхневыя воды на экватары і адначасова перамяшчае іх да берагоў Інданезіі і Аўстраліі. У выніку ўзровень вады сусветнага акіяна тут амаль на метр вышэйшы, чым на паўднёваамерыканскім пабя- [illegible]

[illegible] прычынах пасаты сціхаюць. Магчыма, гэта адбываецца ў выніку так званага парніковага эфекту, магчыма, уплываюць магнітныя хвалянні на Сонцы, — даследчыкі дакладна сказаць не могуць. Паверхневыя воды не толькі перастаюць перамяшчацца на захад, але, наадварот, ад Аўстраліі на ўсход адкочваецца нагрэты слой, што выклікае рэзкае павелічэнне тоўшчы цёплай вады ў цэнтры акіяна і асабліва ля ўзбярэжжа Перу.

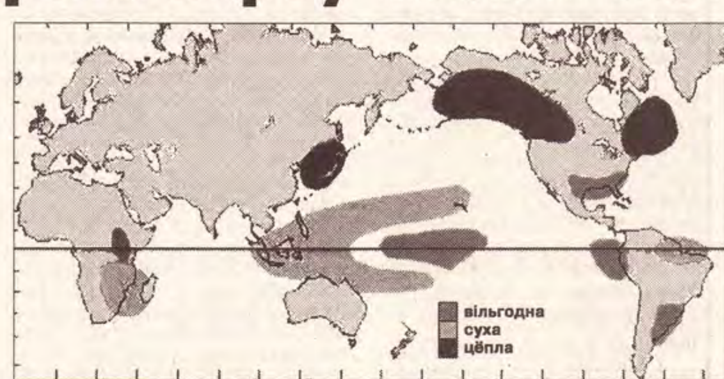
Парушэнне цыркуляцыі вады змяняе атмасферны кругаварот і накірункі паветраных патокаў. Цяпер навіта ў гэтым рэгіёне ўтвараюцца воблакі і паветраныя франты, якія накіроўваюцца ў двух напрамках: на Паўднёвую і Паўночную Амерыкі. Перу, Эквадор, Чылі і некаторыя іншыя лацінаамерыканскія краіны, якія раней характарызаваліся даволі засушлівым кліматам, у выніку такіх зменаў аказваюцца ў зоне пастаяннага нізкага ціску. Іх літаральна залівае патокамі вады і знішчае нябачанымі дагэтуль штормамі, што становіцца прычынай сапраўдных бедстваў. Напрыклад, апоўзні і паводкі зносяць цэлыя пасёлкі ў Андах. А поўнач Аўстраліі ды Інданезія ў гэты час пакутуюць ад засухі, згараючы ў полымі няспынных лясных пажараў.

Як было адзначана, уплыў адчувае і Паўночная Амерыка. Адзін з паветраных патокаў, якія раней не дасягаў мацерыка, зараз, кіруемы «Эль Ніньё», трапляе на поўдзень ЗША [illegible]

[illegible] мічнае становішча гэтай дзяржавы. А ў Перу ўраджай збожжавых, бавоўны і бананаў аказваецца залітым вадой і знішчаны ўраганамі, кіраўніцтва краіны ўсур'ёз задумваецца аб пашырэнні вырошчвання рысу. Эканоміка Перу таксама базіруецца на лоўлі рыбы. А ў гэтай галіне набліжаецца вельмі моцны крызіс, паколькі цёплая вада смяротна паўплывала на холадалюбівых насельнікаў мора, рыба змяніла шляхі міграцыі і пайшла ў глыбіню. Аналагічная карціна на паўднёвым захадзе Канады: з-за пацяплення клімату ўрад забараніў промысел вустрыц, паколькі яны аказаліся моцна пашкоджанымі бактэрыямі. [illegible]

[illegible] Еўропе — адно са звёнаў у ланцужку «Эль Ніньё». Не выключана, што і небывалы ўраган, які летам 97-га пранёсся над Беларуссю, таксама з'яўляецца адгалоскам працэсаў па той бок Зямлі. Дакладна ўстаноўлена, што ў Паўночнай Амерыцы штогод адбываецца 9 буйных штормаў і 6 ураганаў. Аднак летась было зарэгістравана адпаведна 7 і 3 падобныя небяспечныя з'явы прыроды. Затое нечаканыя буры з'явіліся ў іншых кутках планеты.

Самае буйнае нашэсце «Эль Ніньё» было ў 1982-83 гадах. Паводле падлікаў сусветных арганізацый, прыроднымі бедствамі, выкліканымі феноменам, была нанесена шкода на 12 млрд. долараў ЗША, загінула больш за 2000 чалавек. Згодна з прагнозамі навукоўцаў, у 1997-98 гадах «Эль Ніньё» будзе свавольнічаць яшчэ мацней. І мяркуючы па паведамленнях сусветных інфармацыйных агенцтваў, гэтыя прагнозы пачынаюць спраўджвацца. Калі рыхтаваўся гэты матэрыял, Каліфорнію штурмаваў чарговы ўраган. Інданезія [illegible]

На ілюстрацыі: змяненне клімату пад уплывам «Эль Ніньё». Крыніца: Нацыянальная адміністрацыя па акіяну і атмасферы (ЗША).

[illegible] вольствам адчуваюцца па ўсім свеце. І хаця пакуль найбольш моцна яны адбіваюцца на ціхаакіянскім рэгіёне, «Эль Ніньё» пагражае кардынальна змяніць клімат на ўсёй планеце.

Калі перафразаваць вядомага героя камедыі Гайдая, навуцы пакуль невядома, чаму ўзнікае феномен. Назіранні за становішчам атмасферы і сусветнага акіяна дазволілі вы- [illegible]

Глабальнае перамяшчэнне ў Ціхім акіяне, нібы ў велізарнай шклянцы, адначасова выклікала ля берагоў Перу набліжэнне да паверхні халоднай глыбіннай вады. Гэта аказвала адпаведны ўплыў на фарміраванне сухога клімату на ўсходнім узбярэжжы Паўднёвай Амерыкі.

У год, калі ўзнікае феномен «Эль Ніньё», па нявысветленых дагэтуль [illegible] гэтых штатаў.

Глабальныя змены ў клімаце планеты разбуральна ўплываюць на эканоміку краін. Тая ж Інданезія не толькі губляе ў пажарах запасы лесу, яна застаецца без ўраджаю і чыстай вады. Людзі вымушаны змагацца са шматлікімі хваробамі і голадам. Моцная суш на поўначы Аўстраліі можа сур'ёзна падарваць экана- [illegible] краіне. Дым ад пажарышчаў у Інданезіі дайшоў да Філіпінаў, Брунея, Тайланда і некаторых іншых краін Паўднёва-Усходняй Азіі.

Відавочна, што адсутнасць раўнавагі над Ціхім акіянам ускосна адбіваецца на надвор'і на адваротным баку зямнога шара. Напрыклад, існуе гіпотэза, што праліўныя дажджы і нябачаная мінулагодняя паводка ў [illegible] спецыяльную праграму даследавання феномена «Эль Ніньё» і папярэджання яго наступстваў.

P.S. *У выніку смерча, які ў мінулы панядзелак бушаваў у Фларыдзе, загінула не менш як 38 чалавек, больш за 250 атрымалі раненні. Стыхія знішчыла сотні дамоў на тэрыторыі штата.*

Юрый ДОМНІЧ.

ПАВОДКА — ЧАРГОВЫ ЗІМОВЫ ЗАХОД

Як вядома, у сярэдзіне студзеня ў выніку цёплага надвор'я, якое ўсталявалася ў краіне ў канцы снежня—пачатку студзеня, на шэрагу рэк ужо адзначаліся пад'ёмы ўзроўняў вады. Падобна, тая ж сітуацыя паўтараецца і зараз — ужо напрыканцы лютага.

Як паведамілі карэспандэнту «Звязды» ў Дзяржкамітэце па гідраметэаралогіі, на працягу мінулага тыдня працягвалася разбурэнне лёду на рэках захаду і поўдня Беларусі. Ускрыліся і амаль поўнасцю ачысціліся ад лёду рэкі басейна Нёмана, Прыпяці і Заходняга Буга. Па стану на 20 лютага ледастаў месцамі з палонкамі шырынёй 14—30 см назіраецца на Бярэзіне, Сожы, Дняпры і Заходняй Дзвіне.

На Мінскім моры, Вілейскім вадасховішчы і возеры Нарач захоўваецца ледзяное покрыва таўшчынёй 29—32 см.

На ўсіх рэках адбываўся рост узроўню вады з інтэнсіўнасцю 5—20 см. На асобных участках Бярэзіны і ў ніжнім цячэнні ракі Случ (прыток Прыпяці) вада зноў выйшла на пойму. Цяпер амаль на ўсім працягу Прыпяці, большасці яе прытокаў вада таксама знаходзіцца на пойме.

У сувязі з захаваннем у бліжэйшыя дні цёплага надвор'я разбурэнне лёду на рэках будзе працягвацца. На наступным тыдні ўскрыюцца малыя рэкі, на вялікіх — у ледзяным покрыве паявяцца палонкі. У сувязі з гэтым выхад на лёд небяспечны, папярэджваюць гідраметэаролагі. Рост узроўню вады на рэках з вышэйуказанай інтэнсіўнасцю будзе працягвацца, на Сожы ля Слаўгарада і Бесядзі ля с. Свяцілавічы чакаецца выхад вады на пойму.

Сяргей РАСОЛЬКА.

НЕХТА «АХВЯРАВАЎ» НА ДОБРАЎПАРАДКАВАННЕ КРЫНІЦЫ... БУТЭЛЬКУ РТУЦІ

Добраўпарадкаваннем знакамітай на ўсю Магілёўскую вобласць Палыкавіцкай крыніцы займаецца праваслаўная епархія. Вернікі абласнога цэнтра збіраюць грошы на будаўніцтва царквы побач з крыніцай і ахвяруюць розныя рэчы на першапачатковыя работы для добраўпарадкавання гэтага святога месца.

Днямі да крыніцы нехта прывёз будку ад аўтамабіля. Яе вырашылі ачысціць ад рознага хламу і прыстасаваць для захоўвання інструментаў. Прыбіраючы будку, рабочыя знайшлі бутэльку з-пад шампанскага, запоўненую... ртуццю! У адпаведнасці з інструкцыямі штаб грамадзянскай абароны перадаў каштоўную, але небяспечную знаходку прадпрыемству па другаснай перапрацоўцы каляровых металаў. Праваслаўная епархія, якой ахвяравалі будку, дзе была знойдзена ртуць, атрымае належную ў такіх выпадках кампенсацыю, але гэта, на жаль, не вельмі вялікія грошы, асабліва калі параўноўваць іх з цэнамі на ртуць на «чорным» рынку. Паводле некаторых даных, сто грамаў ртуці каштуе ў «нелегалаў» да 150 долараў ЗША. Так што знаходка ля Палыкавіцкай крыніцы прыблізна каштавала б больш дзесяці тысяч долараў. Наўрад ці гаспадар будкі ахвяраваў бутэльку ртуці на добраўпарадкаванне крыніцы, хутчэй за ўсё — забыўся ці не ведаў пра яе існаванне ўвогуле.

Ілона ІВАНОВА.

А ТЭАТР ЖА — ГОЛЫ!..

З чаго пачынаецца тэатр? Класічны адказ на гэтае пытанне добра ўсім вядомы. Але ёсць варыянты адказу. Іх дапамог знайсці «Малы тэатр». Трупа акцёраў, якіх доўгі час аб'ядноўвала гучная назва «Альтэнатыўны тэатр», за апошні год зведала шмат пертурбацый. Спачатку не стала памяшкання, у якім было месца і ўсім вядомым вешалкам. Потым мастацкім кіраўніком таго, што засталося, стаў акцёр Ігар Забара, потым з'явілася новая назва: «Малы тэатр» з паметкай — пры Фондзе дапамогі развіццю культуры. Але жыццё мяняецца вельмі хутка — неўзабаве Фонд з акцёрамі разышліся. А «Малы тэатр» у выніку застаўся без таго, што так неабходна акцёрам для пераўвасаблення. Уявіце сабе чорта — без капытоў, мужыка — без лапцяў, а Моцарта, напрыклад, без парыка і шыкоўнага камзола. Развод — заўсёды непрыемная рэч, бо ўзнікае пытанне: за кім застануцца матэрыяльныя набыткі, нажытыя доўгім сумесным жыццём. З юрыдычнага боку — увесь тэатральны рэквізіт застаецца за Фондам. А вось з жыццёвага — гэта быццам бы не зусім маральна, бо нельга пакідаць людзей зусім распранутымі, тым больш, калі яны — акцёры. Як збіраецца вырашыць пікантную сітуацыю новы «Малы тэатр», расказвае мастацкі кіраўнік Ігар Забара:

— Малы тэатр нарадзіўся 9 ліпеня мінулага года, ён існаваў як структура Фонду дапамогі развіццю культуры. Хаця спрэчнае пытанне: быў гэта «Малы тэатр» Фонду ці фонд «Малога тэатра», таму што мы займаліся творчасцю, а яны ажыццяўлялі юрыдычную падтрымку. Што важней у наш час — незразумела.

— Важней, напэўна, фінансы.

— Наш тэатр існаваў і існуе на прынцыпах гасразліку: што зарабілі сваёй творчасцю, тое і падзялілі паміж сабою, заплаціўшы падаткі. Таму зараз трэба вырашыць, што ў тэатральнай справе больш значыць — юрыдычны бок ці творчы. Нейкі час мы існавалі разам, потым пачаліся ўнутраныя канфлікты — і маральныя, і фінансавыя. Дырэктар, якога я запрасіў на гэтую работу, адмовіўся мне прадставіць фінансавую справаздачу па сродках, якія былі выдзелены Міністэрствам культуры па дзяржзаказу да спектакля «Знайсці Элізабет» і па сродках, якія ішлі на гастрольныя выступленні па калгасах. Акцёры — асноўная частка трупы — выйшлі з-пад «апекі» фонду і перайшлі ў Беларускі саюз тэатральных дзеячаў. Тэатр — гэта перш за ўсё магчымасць паказваць спектаклі. Патэнцыяльна мы да гэтага падрыхтаваныя, але ў нас зараз няма ні рэквізіту, ні дэкарацый, ні фанаграмы. Гэта ўсё засталося ва ўласнасці Фонду дапамогі развіццю культуры. Вось і ўся сутнасць сённяшняга канфлікту. Мы можам і хочам іграць спектаклі, але тэхнічна ўсё гэта стала немагчымым.

— Калі вы разыходзіліся з фондам, тады ішла гаворка, за кім застаюцца матэрыяльныя набыткі?

— Канешне, тады нас цікавілі два спектаклі: «Камедыя» і «Знайсці Элізабет». Па спектаклю «Моцарт і Сальеры», я быў упэўнены, не ўзнікне пытанняў, гэта мой асабісты спектакль, ён не з'яўляецца ўласнасцю фонду. Я думаў, што мне яго аддадуць, але і гэтага не адбылося.

— «Знайсці Элізабет», здаецца, таксама не можа быць уласнасцю фонду, бо зроблены па дзяржзаказу.

— Так, па дзяржзаказу, але ўсё роўна ён знаходзіцца на балансе фонду — тут шмат тонкасцяў, у якія я толькі зараз пачаў унікаць. Міністэрства культуры выдзеліла грошы на гэты спектакль, і, калі мы сыходзілі, старшынёй праўлення фонду Міхаілам Зусмановічам былі сказаны наступныя словы: для таго, каб фонд аддаў гэтыя два спектаклі, дастаткова тэлефоннага званка рэжысёра «Камедыі» Андросіка, што ён не супраць, каб дэкарацыі былі перададзены на баланс БСТД, куды мы пайшлі. А для спектакля «Знайсці Элізабет» дастаткова пісьма з міністэрства. Быў і званок, было і пісьмо. Гэта было цывілізавана. Я разумеў Зусмановіча — яму акрамя нашых акцёрскіх эмоцый, патрэбны былі людзі, якія б канкрэтна адказвалі за спектаклі. Касцюмы і сёння там. Судзіцца з імі ў мяне няма жадання і магчымасцяў. Хутчэй за ўсё, будзем рабіць новыя спектаклі. А фонду пажадаем шчасця ў нашых касцюмах, хаця я сумняваюся, што яны там на некага налезуць. Няхай паспрабуюць нешта сыграць.

Па тэлефоне яны тлумачылі, што «Малы тэатр» — іх тэатр, ён існуе як структура фонду. Але ж тэатр вызначаецца акцёрамі і рэпертуарам. Акцёры, занятыя ў асноўных спектаклях, перайшлі разам са мною, гэта першае. Па-другое: назву «Малы тэатр» у свой час у фонд прынёс менавіта я. Лагатып назвы тэатра напісаны маёй рукою, можна зрабіць почыркаведчую экспертызу, як мне сказалі юрысты. Потым яны паставілі ўмову, каб мы змянілі назву. Але навошта? Мы працавалі на яе. Калі я звольніўся, яны прызначылі мастацкім кіраўніком, таго «Малога тэатра» Міхаіла Зусмановіча, старшыню праўлення фонду. Але тэатрам трэба хварэць, а не займацца ім паміма сваёй асноўнай дзейнасці, інакш гэтая справа прыгаворана да правалу. Тэатр фарміруецца вакол асоб, якія ім хварэюць, а не вакол асоб бізнесменаў.

— Але няўжо з-за рэквізіту трэба ствараць скандал? Няўжо нельга вырашыць пытанне шляхам арэнды?..

— Можна іх выкрасці, сесці на «Валадарку» і адкрыць «камерны» тэатр. «Камерны» тэатр на Валадарскага — а што, таксама выйсце, прытым глядач пастаянны, яны нас будуць любіць... Мы не збіраемся класці жыццё на барацьбу з Фондам. Зараз рэпеціруем з рэжысёрам Мікалаем Пінігіным новы спектакль. Называцца ён будзе «Арт», створаны па французскай п'есе, там заняты Віктар Манаеў з Купалаўскага тэатра, Сяргей Журавель з маладзёжнага, я і Анатоль Толуб паралельна з Манаевым рэпеціруе, таксама наш акцёр. Дзесьці ў сакавіку намячаецца прэм'ера.

Але мы не збіраемся развітвацца поўнасцю з нашым былым рэпертуарам. Ходзім па тэатрах, робім падбор касцюмаў на тую ж «Камедыю». Трошкі не тое, канешне, але спектакль ідзе. Патроху абшываемся самі. Робім новыя касцюмы. У нас шмат сяброў, якія па капейках згодны дапамагаць нашаму тэатру. Днямі мне патэлефанавалі і сказалі, што нейкая фірма можа дапамагчы аднавіць рэквізіт «Камедыі». З «Элізабет», спадзяюся, з дапамогай міністэрства разбяромся, я б на іх месцы так не аддаваў свае грошы.

— Саюз тэатральных дзеячаў, пад дахам якога вы зараз існуеце, рэальна можа дапамагчы ў гэтай сітуацыі?

— Нельга сказаць, што гэта багатая арганізацыя, але мы ёй удзячныя, што яны нам аказваюць юрыдычную дапамогу. Да нас вельмі цёпла адносяцца. Гэта сур'ёзная арганізацыя, якую ўзначальвае чалавек з сусветным імем, з майго боку гэта не проста прыгожыя словы. П'есы Дударава ў свой час ішлі па ўсяму сацлагеру. Я думаў, што гэта сівы дзядька, бо імя яго чуў з маладосці. Да таго, як мы пазнаёміліся, я такім яго ўяўляў, потым быў прыемна здзіўлены. У нас ёсць крэдыт даверу — я не чакаў, што БСТД так радасна прыме «Малы тэатр» у свае абдымкі. Існаваць пры Саюзе тэатральных дзеячаў больш ганарова, чым пры нейкіх сумніўных структурах.

— Апошнім часам пастаноўкі ў вас ажыццяўляюць розныя рэжысёры. Ці жадаеце вы, каб быў пастаянны рэжысёр, з якім бы вы супрацоўнічалі?

— Практыка існавання дзяржаўных тэатраў, і не толькі ў Мінску, паказвае, што мастацкі кіраўнік тэатра, калі з'яўляецца яшчэ і галоўным рэжысёрам, падмінае пад сябе ўсю рэпертуарную палітыку. Самалюбства ёсць самалюбства — яму наўрад ці захочацца, каб іншыя, больш моцныя рэжысёры ставілі спектаклі. Вельмі складана прабіцца таленавітым людзям у тэатры, калі там стаіць на чале мастацкі кіраўнік, які сам ставіць спектаклі. Я не з'яўляюся рэжысёрам, я сам акцёр, і як мастацкі кіраўнік зацікаўлены, каб з намі супрацоўнічалі найбольш моцныя рэжысёры. Гэта больш перспектыўны шлях, на маю думку. Бо ўсё роўна будзе нейкая манаполія на пастаноўкі, калі стане рэжысёр на чале тэатра. Давайце паспрабуем па-іншаму папрацаваць. Хоць, напрыклад, я не супраць, каб таго ж Мікалая Пінігіна запрасіць з намі супрацоўнічаць, каб у нас была пэўная база, аклад. Я першы адразу падняў бы рукі і сказаў: «Коля, я толькі акцёр». Але ад яго такой прапановы не паступала, у сваю чаргу я не магу перабіць яго намер працаваць у іншым тэатры. Калі з'явіцца асоба такога ж узроўню, патэнцыялу, я з задавальненнем саступлю ўбок... Вось і Някрошус нешта не тэлефануе. І Спілберг недзе там далёка. І Пінігін з'язджае. Назавіце каго яшчэ?..

— Колькі зараз акцёраў у тэатры? Якую трупу вы хацелі б мець?

— Тут няма абмежаванняў. Колькі патрэбна акцёраў для пастаноўкі таго ці іншага спектакля, столькі іх і будзе. Мы зараз працуем па сістэме «антрэпрызы», не бяром у штат акцёраў, а запрашаем на пастаноўкі. Так зараз жыве ўвесь Захад. Навошта карміць людзей месяц, калі яны не працуюць? Іншы шлях: прыйшоў, адыграў, атрымаў. Гэта больш выгадна з эканамічнага боку. І ў творчым таксама, на мой погляд, правільна: у нас няма «незвальняльных мсціўцаў», якіх у любым тэатры шмат, акцёраў, якія па году могуць не з'яўляцца на пляцоўцы.

— Тэатр яшчэ вызначаецца і пэўным месцам, дзе збіраецца публіка, каб паглядзець спектакль. Сёння вы іграеце ў розных залах. Ёсць надзея займець сваю пастаянную пляцоўку?

— Яна мне сніцца ноччу. Застаецца спадзявацца, што некалі ўсё будзе...

Гутарыла Ларыса ЦІМОШЫК.

ВІНШАВАННІ

Шчыра віншуем з 74-годдзем **Вольгу Іванаўну КУПРЭЙЧЫК** *з в. Пятрылава Капыльскага раёна. Жадаем здароўя, шчасця, бадзёрага настрою і доўгіх гадоў жыцця.*

Сын, нявестка, унукі.

Віншуем з 70-гадовым юбілеем **Марыю Піліпаўну ХРАЛОВІЧ** *з в. Паноўцы Салігорскага раёна.*

Дорогая наша мамочка и бабушка!
За доброту и заботу, за нежность и работу
Говорим мы «Большое спасибо, родная»,
Огромного счастья тебе мы желаем.
Всегда будь здорова, всегда улыбайся,
Ты очень нужна нам — жить долго старайся.

Дочкі, зяць, унукі.

Віншую **Лену Анатольеўну БАРАНАВУ і Сан Саныча МАКАРЭВІЧА** *з г. Салігорска са шлюбам. Жадаю вам здароўя, павагі, шчасця і кахання на доўгае сумеснае жыццё.*

Дзядзя Шура (в. Ляхаўка Любанскага раёна).

Сардэчна віншуюць з днём нараджэння і жадаюць здароўя, радасці, дабрабыту **Марыне Станіславаўне РАДЗЬКО** з г. Дзяржынска — Голубы з в. Волма; **Любові Фядосаўне НІЧЫПАРЧЫК** з г. Брэста — сям'я Мудрых; **Андрэю Станіслававічу БЕКІШУ** з в. Каменка Шчучынскага раёна — маці; **Кацярыне Аляксандраўне НАСАКОВІЧ** з в. Нежын Любанскага раёна.

Віншуюць з днём нараджэння і жадаюць здароўя, доўгіх гадоў жыцця, радасці і надзеі:

Ядвізе Казіміраўне ЛІПНІЦКАЙ з в. Саўдзеневічы Лагойскага раёна — дзеці, унукі; **Валянціне Канстанцінаўне БЕЛАНОВІЧ** з в. Дзераўное — сям'я Голубаў з в. Волма Дзяржынскага раёна; **Ганне Мікалаеўне ШЛЯГА** з г. Гродна — дачка, зяць, унукі; **Валянціне Іванаўне ГУДЗІНСКАЙ** — бацькі, пас. Крупкі; **Ірыне Віктараўне ГАЙДЭЛЬ** — муж, дзеці, г. Гродна; **Наталлі Мікалаеўне ГУЛЕЦКАЙ** — дачка з в. Цырын Карэліцкага раёна; **Рэгіне Яраславаўне РАДШАНКО** з нагоды 55-годдзя — муж, дзеці, унукі, в. Лясное Капыльскага раёна.

БЕЛАРУСКІ НАРОДНА-АСВЕТНІЦКІ КАЛЯНДАР

25 лютага

Сёлета спаўняецца 30 гадоў з часу стварэння (люты 1968) Гомельскага абласнога тэатра лялек.

60 гадоў назад (1938) прэзідэнтам Акадэміі навук Беларусі выбраны К. В. Гораў, вучоны ў галіне металазнаўства.

50 гадоў з дня нараджэння (1948) У. Р. Шчаснага, перакладчыка, публіцыста, дыпламата.

ПАПЕЛЕЦ

Пачатак Вялікага пасту ў каталікоў: свяцілі попел вярбы, якая была пасвечана ў мінулым годзе і пасыпалі ім галаву.

* * *

Чалавека нельга пераканаць, прымусіўшы яго змоўкнуць.
Д. Морлі, англійскі міністр па справах Індыі.

ЗАСНАВАЛЬНІКІ:
Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь.
Рэгістрацыйны нумар 1.

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ
Рэдакцыйная калегія: У. АНДРЫЕВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), І. БАРАНОЎСКІ, У. ГОЙТАН, Л. ЛАХМАНЕНКА, М. МІХАЕВІЧ (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. МЯСНІКОЎ, Л. РЫЖАНКОВА (намеснік галоўнага рэдактара), С. ШАЎЦОЎ.

НАШ АДРАС: 220013, гор. Мінск, вуліца Б. Хмяльніцкага, 10-а, рэдакцыя газеты «Звязда».
ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 68-29-19; намеснікаў галоўнага рэдактара — 32-44-12, 32-14-25, 32-35-05; аддзелаў: інфармацыйна-аналітычнага — 32-38-02, 68-28-14, 68-29-68, эканомікі — 32-31-21, 68-29-68, палітыкі — 68-27-57, 68-28-64, культуры — 68-29-42, 68-28-27, сацыяльных праблем — 68-28-69, пісьмаў — 68-27-47, маралі і права — 68-28-51, міжнацыянальных адносінаў — 68-27-40, 68-28-69, журналісцкіх расследаванняў — 68-28-38, 68-28-72, знешнеэканамічнай дзейнасці — 68-29-44; аглядальнікаў па праблемах: навукі і адукацыі — 68-28-31, экалогіі і ліквідацыі вынікаў Чарнобыля — 68-28-36; уласных карэспандэнтаў: у Гродне — 33-25-29, Гомелі — 53-13-92, Баранавічах — 7-26-02, Паставах — 26-562; бухгалтэрыі — 32-22-03; даведкі па рэкламе і аб'явах — 32-04-52, 32-31-98. ФАКС: 68-27-79. E-mail: daily@zwyazda.belpak.minsk.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі.
Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.
Рэдакцыя пакідае за сабой права не ўступаць у перапіску з чытачамі.

Друкарня выдавецтва «Беларускі Дом друку». Мінск, праспект Ф. Скарыны, 79.
Тыраж 84.119. Індэкс 63850.
Зак. № 1035.
Выходзіць 250 разоў на год.
Нумар падпісаны ў 20.15.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12